БУТУН ДУНЁ ПРОЛЕТАРЛАРИ, БИРЛАШИНГИЗ!

ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ

ЎЗБЕКИСТОН КП ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ ВА ШАҲАР КОМИТЕТЛАРИ, МЕҲНАТКАШЛАР ДЕПУТАТЛАРИ ОБЛАСТЬ ВА ШАҲАР СОВЕТЛАРИНИНГ ОРГАНИ

№ 47 (794)

6 МАРТ ЧОРШАНБА 1957 ЙИЛ

БАҲОСИ 20 ТИЙИН

БУГУНГИ СОНДА:

Н. А. Булганин демократик Германия миллий фронтининг делегациясини қабул қилди. (1-бет).

Ўзбекистон Совет Социалистик Республикасида меҳнаткашлар депутатлари область, район, шаҳар, посёлка ва қишлоқ Советларига сайлов якунлари тўғрисида Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг ахбороти (1-бет).

ПАРТИЯ ТУРМУШИ: **Ҳ. Абдусаматов.** — Амалга ошмаётган қарорлар (2-бет).

Редакцияга хатлар (2-бет).

ИҚТИСОДИЙ ТЕМАДА: **П. Широкий.** — Қуюлма ишлаб чиқаришда меҳнат унумдорлигини ошириш йўллари (2-бет).

Сиз кўкламги экишга тайёрмисиз? (3-бет).

В. Васильев. — Гана давлати (4-бет).

Ливиянинг сув тошқинидан зарар кўрган аҳолисига СССР нинг ёрдами (4-бет).

Иштван Доби Будапешт радиоси орқали сўзлади (4-бет).

Норвегия Компартиясининг IX съезди (4-бет).

У Ну парламентда нутқ сўзлади (4-бет).

Цейлон бош министрининг баёноти (4-бет).

З. Муҳаммаджонов, М. Мирхўжаев. — Яхши ташаббус (4-бет).

Кўкламги экишга тайёргарликни ҳартарафлама кучайтирайлик

Меҳнаткашлар депутатларининг маҳаллий Советларига бўлиб ўтган сайлов халқимиз ўртасида буюк меҳнат кўтарилишини ва зўр сиёсий активликни вужудга келтирди. Областимизнинг ишчилари, инженер-техник ходимлари, қишлоқ хўжалик меҳнаткашлари ва интеллигенцияси сайлов кунини янги меҳнат ғалабалари билан кутиб олдилар. Сайлов шарафига кенг миқёсда авж олиб кетган социалистик мусобақа ўзининг ажойиб самараларини берди, меҳнат унумини оширишга, мусобақа ғолибларининг сонини кўпайтиришга хизмат қилди, омманинг ижодий ғайратини янада кучайтирди.

Қишлоқ хўжалик илғорлари сайлов кунини кўкламги экишга тайёргарликни асосан туғаллаш билан нишонладилар. Янгийўл районидаги 2-МТСнинг механизаторлари трактор, тирков машиналари ва бошқа қишлоқ хўжалик асбобларини ремонт қилишни областда биринчи бўлиб тамомладилар ва техника кўригидан ўтказдилар. Пахтачиликни ривожлантиришдаги бу йилги улуғвор вазифаларни яхши англаган МТС коллективи техникани янги агротехника усулига мослаштиришга катта эътибор берди ва бу ишни ўтган йиллардагига қараганда анча илгари ва юқори сифатли туғаллади.

Сирдарё районидаги биринчи ва иккинчи, Оққўрғон районидаги биринчи, Ўрта Чирчиқ районидаги биринчи МТС, Ўртасарой ва Мирзачўл районларининг МТСлари ҳам кўкламги экишга тайёргарликни муваффақиятли олиб бормоқдалар.

Мирзачўл районининг колхозлари ерларни шудгорлаш ва шўрхок ерларни ювиш планини ошириб адо этдилар. Кўпчилик қишлоқ хўжалик артеллари ўзларини экиш материаллари билан тўла таъминладилар. Ўтган йили қўриқ ерларда ташкил этилган янги хўжаликлар катта муваффақиятларга эришдилар. Масалан, Карл Маркс номли, Энгельс номли ва Мичурин номли колхозларнинг аъзолари пахта майдонининг ҳаммасида шўр ерларни ювишни муддатидан илгари тамомладилар. Далаларга планда кўзда тутилганига қараганда анча кўп маҳаллий ўғит чиқарилди.

Бу фактлар шуни кўрсатадики, қай ерда вақтни ғанимат билиб, кўкламги экишга пухта тайёргарлик кўрилаётган бўлса, мавжуд техника, ишчи кучлари ва барча имкониятлардан тўла фойдаланилаётган бўлса, ўша жойда ҳамма нарса экишга тахт қилиб қўйилмоқда. Бироқ очиқ эътироф қилиш керакки, вақтнинг жуда зиқ келиб қолишига қарамай, областимиздаги бир қатор районларда кўкламги экишга тайёргарлик ниҳоятда қониқарсиз бораётир. Бу ишда айниқса Чиноз, Бекобод, Юқори Чирчиқ, Пискент районлари орқада қолмоқдалар.

Ўзбекистон КП Тошкент область комитетининг бюроси Чиноз ва Пискент районларидаги МТС ва колхозларда экиш кампаниясига тайёргарликнинг қониқарсиз бораётганлигини муҳокама қилиб, бу районларнинг раҳбарларини қаттиқ огоҳлантирган эди. Лекин ўшандан кейин ҳам Чиноз ва Пискент районларининг МТС ва колхозларида техникани ва зарур бўлган кадрларни тайёрлаш юзасидан белгиланган топшириқ бажарилмаётир. Чиноз МТСида (директори ўртоқ Мелихов) техникани қайтадан ускуналаш ва унинг аҳамияти ҳақида жуда кўп гап-сўзлар бўлмоқда, ҳархил мажлислар ўтказилмоқда, янги-янги тадбирлар белгиланмоқда, бироқ бу тадбирларнинг ҳаммаси ташкилий ишлар билан мустаҳкамланмаётир.

Бекобод районидаги 2 ва 3-МТСларда, Юқори Чирчиқ районидаги 1-МТСда ва бошқа МТСларда ҳам квадрат-уялаб экиш учун техникани мослаштириш ва экиш агрегатларини тайёрлаш масаласига масъулиятсизлик билан қаралмоқда. Бу МТСларнинг раҳбарлари 1957 йил мўл ҳосилининг тақдирини ҳал қиладиган жуда муҳим ишни пайсалга солиб, кўклам экиш кампаниясига тайёргарлик кўришга қониқарсиз раҳбарлик қилмоқдалар, қишлоқ хўжалик ишларининг бориши устидан қатъий контролликни амалга оширмаётирлар.

Шу йилнинг январь ойида бўлиб ўтган Ўзбекистон қишлоқ хўжалик илғорларининг XII-қурултойи бутун ўзбек халқи номидан 1957 йилда республикамиз бўйича ўрта ҳисобда ҳар гектар ердан олинадиган пахта ҳосилини 24 центнерга етказамиз ва давлатга камида 3 миллион тонна пахта топширамиз, деб янги социалистик мажбурият қабул қилди. Бу мажбуриятга мувофиқ Тошкент области бу йил гектаридан 26 центнердан ҳосил олиши ва давлатга камида 475 минг тонна пахта топшириши керак. Эртага очиладиган Тошкент область қишлоқ хўжалик илғорларининг кенгаши пахтачиликни ва қишлоқ хўжалигининг бошқа тармоқларини янада ривожлантириш юзасидан қабул қилинган янги социалистик мажбуриятни бажариш йўлларини кўрсатиб беради, кўкламги экишга тайёргарлик кўришдаги жиддий камчиликларни рўй-рост очиб ташлайди. Камчиликларимиз эса оз эмас.

Қиш даврида об-ҳаво шароити ноқулай келганлиги, қор қалин тушганлиги туфайли ерларни ҳайдашда анчагина кейинда қолиш ҳоллари рўй берди. Ҳозирнинг ўзидаёқ колхозларда 80 минг гектарга яқин ҳайдалмаган ер бор. Ерларни кузда шудгорлашда кўп ҳолларда агротехника тадбирларига риоя қилинмади. Колхозларда маҳаллий ўғит тайёрлаш ва уни далага чиқариш, зарур минерал ўғитларни сельхозснаб омборларидан ташиб келтириш ишлари жуда секинлик билан олиб борилмоқда. Ариқ-зовурларни тозалаш ва ирригация-мелиорация ишларининг аҳволи ҳозирги талабга мутлақо жавоб бермайди.

Кўклам экиш кампанияси давридаги ишларнинг муваффақиятли бажарилиши кўп жиҳатдан тракторлар ва қишлоқ хўжалик машиналари — плуг, сеялка, борона ва бошқа машиналарнинг ўз вақтида сифатли ремонтдан чиқарилишига боғлиқдир. Бироқ бу муҳим иш ҳам ҳаддан ташқари кечиктириб юборилмоқда.

Маҳаллий партия, совет ташкилотлари, қишлоқ хўжалик органлари, биринчи навбатда МТС коллективларининг шу кеча-кундуздаги энг муҳим вазифаси — трактор ва қишлоқ хўжалик машиналари ремонтини тез ва сифатли тамомлашдан, бутун техникани дала ишларига тайёрлашни тезда туғаллашдан иборатдир. Ҳар бир трактор бригадаси яхши ремонт қилинган ва албатта тиркови бўлган бороналар билан етарли миқдорда таъминланиши лозим. Кузги шудгорлаш даврида агротехника қоидалари бузилган жойларда ерларни чигит экишга тайёрлашда дискалаш, чизеллаш ва бороналаш каби бир қатор тадбирларни амалга ошириш зарур. Об-ҳаво шароити қулай келган кунлардан тўла фойдаланиб, қишлоқ хўжалик экинлари экиладиган асосий экин майдонларини 10-15 мартгача ҳайдаб бўлишга эришиш керак. Ерларни, айниқса квадрат-уялаб чигит экиш учун ажратилган ерларни экиш пайтигача текислашга алоҳида эътибор бериш зарур.

Квадрат-уялаб чигит экадиган кадрларни тайёрлаш — энг муҳим ва асосий вазифалардан биридир. Квадратнинг ҳосил бўлиши ана шу кадрларнинг иши ва малакасига боғлиқдир. Шунинг учун тракторчилар ва пахтакорларга чигитни ўлчов симлари тортиб экиш техникасини ўргатиш, то чигит экиш бошлангунча экиш агрегати аъзолари билан амалий машғулотни тинмай давом эттириш керак.

Кўклам экиш кампаниясини намунали ўтказиш учун бутун куч ва моддий-техника воситаларини тўла сафарбар этайлик!

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг АХБОРОТИ

Ўзбекистон Совет Социалистик Республикасида меҳнаткатлар депутатлари область, район, шаҳар, посёлка ва қишлоқ Советларига сайлов якунлари тўғрисида

1957 йил 3 мартда Ўзбекистон Совет Социалистик Республикасининг меҳнаткашлар депутатлари область, район, шаҳар, посёлка, қишлоқ Советларига сайловлар бўлиб ўтди.

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми томонидан олинган сайлов натижалари тўғрисидаги маълумотларга кўра, меҳнаткашлар депутатларининг 9 та область Советига, 155 та район Советига, 29 та шаҳар Советига, Тошкент шаҳрининг 6 та район Советига, 84 та поселка Советига ва 964 та қишлоқ Советига депутатлар сайланди.

Меҳнаткашлар депутатлари область, район, шаҳар, посёлка ва қишлоқ Советларига бўлган сайловлар вақтида овоз беришда қатнашдилар:

Область Советларига	— 3999202	киши, ёки сайловчиларнинг умумий сонига нисбатан — 99,99 процент,
Район Советларига	— 2988036	киши, ёки — 99,99 процент,
Шаҳар Советларига	— 1297403	киши, ёки — 99,98 процент,
Тошкент шаҳар район Советларига	— 521024	киши, ёки — 99,98 процент,
Посёлка Советларига	— 316083	киши, ёки — 99,98 процент,
Қишлоқ Советларига	— 2642586	киши, ёки — 99,99 процент,

Шу тариқа, деярлик ҳамма сайловчилар сайловларда қатнашдилар.

Коммунистлар билан партиясизлар блоки кандидатлари учун берилган овозлар:

Область Советлари	— 3988280	ёки овоз беришда қатнашган сайловчиларнинг умумий сонига нисбатан — 99,73 процент,
район Советларига	— 2984025	ёки — 99,86 процент,
шаҳар Советларига	— 1289462	ёки — 99,39 процент,
Тошкент шаҳар район Советларига	— 517997	ёки — 99,42 процент,
поселка Советларига	— 314342,	ёки — 99,45 процент,
қишлоқ Советларига	— 2640419,	ёки — 99,91 процент.

Депутатликка кандидатларга қарши берилган овозлар (овоз беришда қатнашган сайловчиларнинг умумий сонига нисбатан процент ҳисобида):

область Советларига — 0,26
район Советларига — 0,13
шаҳар Советларига — 0,58
Тошкент шаҳар
район Советларига — 0,55
поселка Советларига — 0,54
қишлоқ Советларига — 0,08

«Ўзбекистон ССР меҳнаткашлар депутатларининг область, район, шаҳар, поселка, қишлоқ ва овул Советларига сайлов тўғрисида Низом»нинг 100 моддасига биноан бекор деб топилган бюллетенлар 1014 та бўлиб чиқди.

Ҳаммаси бўлиб республикада ҳамма маҳаллий Советларга 43824 депутат сайланди.

Сайланган депутатларнинг ҳаммаси коммунистлар билан партиясизлар блокининг кандидатларидир.

Депутатлар орасида хотин-қизлар 14395 киши ёки 32,8 процент, КПСС аъзолари ва кандидатлари 23979 киши ёки 54,7 процент, партиясизлар 19845 киши ёки 45,3 процент.

Сайловлар ҳамма сайлов округларида бўлиб ўтди.

Суратда: меҳнаткашлар депутатлари Фрунзе район Советига сайлов ўтказувчи 49-сайлов округи сайлов комиссиясининг раиси **И. Мадаминов** ўртоқ **Абдукарим Қаршибоевга** депутатлик гувоҳномаси топширмоқда.

И. Душкин фотоси. (ЎзТАГ фотохроникаси).

„Мен сайловга биринчи марта 38 ёшимда қатнашдим!“

...Уфқда тонг шафағининг чиқишига ҳам вақт эрта. Тошкентнинг қоронғи тонгги Ильич чироқлари билан ёрқин ёритилган. Баҳордан дарак берувчи майин тонг шаббадаси юракларни қитиқлайди. Осмонда сийқа булут парчалари бирбирларини қувиб етишга шошилмоқдалар.

3 март — дам олиш кунидир. Лекин ҳали вақт эрта бўлишига қарамасдан, тўп-тўп бўлиб бутун оила аъзолари билан биргаликда сайлов участкалари томон кетаётган кишиларнинг гурунги кўчаларга жон киритиб юборди.

Пойтахтнинг Октябрь районидаги шинам безатилган 158-сайлов участкасининг олди соат 6 бўлмасданоқ гавжум бўлиб қолди. Ниҳоят сайлов учаскасининг раиси Анна Танеева тўпланган кишиларни сайловнинг бошланиши билан табриклади. Шундан сўнг сайловчилар бирин-кетин бюллетенларни ола бошладилар. Улар Райим Солиев, Ойжамол Қодирова, Нина Бондаренко ўртоқлар сингари халқ ишончини оқлаш йўлида жонбозлик билан ишлайдиган кишиларга овоз бера бошладилар.

Кўп сонли сайловчилар қаторида Тошкент тўқимачилик комбинати газмолга гул босиш фабрикасининг сортировшчиги Ҳошимжон Собиржонов ҳам қатнашмоқда. Шуниси қизиқки, ўртоқ Собиржоновнинг ёши 38 га тўлган. Лекин у сайловларда биринчи марта қатнашаётган экан. Ҳошимжон акадан бунинг сирини айтиб беришни сўраган эдик, у ўзининг қизиқ ҳаётий йўли тўғрисида қуйидагиларни айтди.

— 1932 йилда отам бизни Қашқар (ҳозирги Синцзян автоном области)га кўчириб олиб кетган эди. У ерда Хитой Халқ Республикаси ҳукумати ўрнатилгунича биз сингари камбағаллар сайловларга қатнаштирилмас эди. Меҳнаткашлар ҳокимиятни ўз қўлларига олганларидан кейин Хитой ишчи ва деҳқонлари ҳам сайловларда қатнашиш ҳуқуқига эга бўлдилар. Лекин бу вақтда ҳам мен сайловда иштирок этиш шарафига муяссар бўла олмадим. Чунки биз Совет Иттифоқи гражданлигини қабул қилган ва ўзимизнинг Ватанимизга қайтиш учун тайёргарлик кўраётган эдик. Ниҳоят, 1955 йилда мен 83 ёшлик отам ва икки болам билан туғилиб ўсган Ватанимга қайтиб келдим. 1956 йилдан бошлаб Тошкент тўқимачилик комбинатида газмаларни сортларга ажратувчи бўлиб ишлайбошладим. 10 яшар қизим Турсунгул ҳозир 22-мактабнинг 3-синфида ўқимоқда, 5 яшар ўғлим Ғолиб эса келаси йилдан мактабга қатнайбошлайди.

Бугун мен Совет Иттифоқи граждани сифатида ватандошларим қатори сайловда қатнашаётганлигимдан жуда хурсандман. Шу муносабат билан менга шундай катта имкониятларни берган партия ва ҳукуматга яна бир марта ўзимнинг чуқур миннатдорлигимни билдираман.

Р. ИБРОҲИМОВ.

РАССОМЛАРНИНГ БИРИНЧИ БУТУНИТТИФОҚ СЪЕЗДИДА

Рассомларнинг Бутуниттифоқ съезди Катта Кремль Саройида ўз ишини давом эттирмоқда. 4 мартдаги эрталабки мажлисда совет рассомлари Москва союзи правлениесининг раиси Ф. Богородский раислик қилди. У, Бутун Россия театр жамиятидан съезд номига олинган табрикни ўқиб берди.

Профессор У. Жапаридзе (Грузия ССР), РСФСР халқ рассоми С. Герасимов (Москва), Эстония ССРда хизмат кўрсатган санъат арбоби Э. Эйнман, В. Неменский (Москва), Тожикистон ССРда хизмат кўрсатган санъат арбоби М. Ҳошмуҳамедов сўзга чиқиб гапирдилар.

Руминия рассомлар Союзининг раиси академик Ион Жаля Руминия Халқ Республикаси рассомлари номидан съездни табриклади.

Шундан кейин РСФСР халқ рассоми Д. Шмаринов, РСФСРда хизмат кўрсатган санъат арбоби режиссёр Г. Рошаль, москвалик А. Гончаров, украиналик С. Кириченко, Д. Суслов (Москва области) ҳам сўзга чиқдилар.

* * *

Совет рассомлари Бутуниттифоқ съездининг 4 мартдаги кечки мажлисида музокаралар давом этди.

Рассом Г. Шмидт-Вальтер съездни Германия Демократик Республикаси рассомлари номидан табриклайди. У, социалистик реализм санъати герман рассомлари учун катта аҳамиятга эга эканлиги тўғрисида гапиради.

Кечки мажлисда Польша Халқ Республикасининг вакили Краков Бадиий академиясининг профессори рассом Е. Феткович ҳам сўзлайди. Шундан кейин Арманистон Рассомлар союзининг раиси Г. М. Гюржян, П. Корин, Т. Яблонская (Украина) ва бошқалар ҳам сўзладилар.

Съезд ўз ишини давом эттирмоқда. (ТАСС).

Польша Халқ Республикасининг ташқи ишлар министри Адам Рапацкий Москвага келди

Польша Халқ Республикасининг Ташқи ишлар министри Адам Рапацкий ва унинг ҳамроҳлари 4 мартда Москвага келдилар. Белорус вокзалида меҳмонларни СССР Ташқи ишлар министри А. А. Громико, меҳнаткашлар депутатлари Москва шаҳар Совети ижроия комитетининг раиси Н. И. Бобровников ва бошқа расмий кишилар кутиб олдилар.

Кутиб олувчилар орасида Польша Халқ Республикасининг СССРдаги Элчиси Т. Гэдэ ва элчихона ходимлари, СССРдаги бир қанча дипломатик ваколатхоналарнинг бошлиқлари, журналистлар бор эди.

Белорус вокзалида А. Рапацкий микрофон олдида қисқа баёнот берди. (ТАСС).

ДИСПЕТЧЕРЛИК ХИЗМАТИ ТАШКИЛ ЭТИЛДИ

Яқинда Оҳангарон кон-қидирув партиясида диспетчерлик хизмати ташкил этилди. Диспетчерлик хизмати жойлардаги пармалаш вишкалари билан ремонт мастерскойлари ўртасидаги алоқаларни радио орқали марказлаштириб туради.

Э. АЗИМОВ.

Совет халқи монолит бирлигининг намойиши

3 март якшанба куни Россия Федерацияси, Украина, Белоруссия, Ўзбекистон, Литва, Молдавия, Тожикистон ва Туркманистон ССРда меҳнаткашлар депутатларининг маҳаллий Советларига сайловлар бўлиб ўтди. Сайлов куни ҳамма жойда меҳнаткашларнинг қувончли байрами бўлиб, юксак сиёсий активлик белгиси остида ўтди. Шаҳар ва қишлоқ меҳнаткашлари, совет интеллигенцияси, бутун совет халқи сайлов кунини социалистик қурилишнинг барча участкаларида меҳнатда эришилган янги муваффақиятлар билан кутиб олдилар.

Бу куни мамлакатимизнинг пойтахти байрам тусини олди. Москва меҳнаткашлари ғоят уюшқоқлик ва юксак сиёсий активлик кўрсатдилар.

... Лихачев номидаги автозаводнинг Маданият саройи. Бунда учта сайлов участкасининг овоз бериш пунктлари жойлаштирилган.

23-участкада биринчи бўлиб автозаводнинг техника контроли бўлимининг контролери кечки институт студенткаси 18 яшар Валентина Кашчеева овоз беради. Шу участка қатор 22-сайлов участкасида ўша вақтда эри-хотин Алимовлар сайлов бюллетенларини оладилар. Уларнинг икковининг ёши тахминан 160 га кирган. Бюллетенларни сайлов қутисига ташлагач Василий Никитич Алимов сайловчиларга Москванинг Совет ҳокимияти йилларида қандай ўзгариб кетганлиги тўғрисида ҳикоя қилиб беради.

Иккинчи ишчилар районида — Красная Пресняда ҳам аҳиллик билан овоз бериш бошланди.

5-Черемушкинская кўчасидаги 75-сайлов участкасида баланд руҳ кўтаринкилиги сезилиб турипти. Ўтган сайловлар вақтида бу участка йўқ эди. Шунингдек бу кўчанинг ўзи ҳам ва кўпқаватли уйлар қурилган бутун бу район ҳам йўқ эди. Буларнинг ҳаммаси кейинги икки йил ичида вужудга келди.

Москваликлар сайлов кунини Совет ҳокимиятининг 40 йиллиги шарафига бошланган социалистик мусобақанинг янги ғалабалари билан кутиб олдилар. Пойтахтнинг жуда йирик корхоналари — Лихачев номидаги автозавод ва Трехгорка, «Динамо» ва трансформатор заводлари, АТЭ-1 ва электр лампа заводи, «Красний пролетарий» заводи ва «Красний октябрь» фабрикаси ва кўпгина бошқа корхоналар ўзларининг февраль ойи планларини ошириб бажардилар.

... Москвада кундузи соат 12 бўлганда сайлов рўйхатига киритилган сайловчиларнинг 79,2 проценти овоз бериб бўлди. Кечқурун соат 6 да овоз бериш асосан тамомланди. Бу вақтда москваликларнинг 99,5 проценти овоз бериб бўлди.

Ленин шаҳрида маҳаллий Советларга сайловлар катта сиёсий кўтаринкилик вазиятида ўтди.

... 50-сайлов участкаси. Ўтган сайловларда бу участка йўқ эди. Овоз бериш пункти янги уйда жойлашган. Бу ерга биринчи бўлиб шахсий пенсионер — Улуғ Октябрь социалистик революциясининг актив қатнашчиси Т. С. Балабанов келди.

— Қаранг, фақат бу ерда бизда қанча янги қурилишлар бор, — дейди ўртоқ Балабанов. — Ҳамма жойда янги бинолар қурилмоқда. Яқинда мен ҳам янги уйдан квартира олдим. Мен халқ ҳокимияти органларига кандидатлар учун қувона-қувона овоз бераман.

Ленинграднинг Куйбишев районидаги 36-сайлов участкасида маҳаллий Совет депутатларини сайлашда жонажон шаҳардан неча минглаб километр нарида кўчиб юрадиган музлар устида бўлган қутбчилар қатнашди. «Шимолий қутб-6» станциясидаги сайловлар бўйича вакил география фанлари кандидати К. А. Сичев радио орқали хабар берди:

«Москва вақти билан соат 6 да овоз бериш бошланиб, 20 минут ўтгандан кейин тамом бўлди. Сайловларда станциянинг бутун состави қатнашди».

Украинанинг шаҳар ва қишлоқлари сайлов кунида байрам тусини олган эди.

Кремль курантларининг эрта саҳарги ёқимли садолари янграши биланоқ Украина пойтахтидаги барча сайлов участкаларининг эшиклари кенг очилди. Овоз бериш бошланди.

25-сайлов участкаси ҳаво флоти шоссесида, электромеханика техникумининг янги биносида жойлашган. Ўтган сайловлар вақтида участкага яқин жойдаги 87 ва 48-уйлар йўқ эди, бу уйларга бир неча ҳафта илгари аҳоли жойлаштирилган. Теплоэлектроцентраль-3 механика цехининг слесари И. С. Височин, «Ленинская кузнеца» заводининг ишчиси И. П. Зубков, ошпаз А. М. Рябова ва юзлаб бошқа сайловчилар — янги кўчиб келганлардандир. Сайлов кунида улар Коммунистик партияга ва жонажон Совет ҳукуматига совет кишилари тўғрисидаги ғамхўрлик учун ташаккур изҳор қилмоқдалар.

Республиканинг қишлоқларидаги сайловлар юксак сиёсий активлик вазиятида ўтди.

Ўтган сайловлардан кейинги даврда Сталинободда 150 дан ортиқ янги сайлов округлари тузилган. Янги корхоналар, кўп квартирали турар уйлар, маданий-маиший муассасалар қурилаётган бу шаҳарнинг ўсишини кўрсатувчи ёрқин мисолдир.

Ленинобод районидаги Ворошилов номли колхознинг ҳамма тўққиз сайлов участкасида колхозчилар аҳиллик билан овоз бердилар.

Сайлов участкаларининг бирида ўз гражданлик бурчини адо этган колхозчилар билан Ленинобод районидаги Ворошилов номли қишлоқ хўжалик артелининг раиси, икки марта Социалистик Меҳнат Қаҳрамони Сайидхўжа Ўринхўжаев суҳбат қилди. У колхозчиларга Ўзбекистон ва Тожикистоннинг илғор пахтакорлари Кремлда партия ва ҳукумат раҳбарлари томонидан қабул қилинганлиги тўғрисида, республиканинг Ленин ордени билан мукофотланиши, Тожикистон меҳнаткашлари зиммасига катта мажбуриятлар юклаганлиги тўғрисида гапириб берди.

Бу куни Литва ССРнинг пойтахти — Вильнюс шаҳри тантанали тус олган эди.

Бугун Вильнюс шаҳар Совети депутатлигига кўрсатилган 177 та содиқ ўғил-қизлари ўртасида кўпгина илғор ишчилар ҳамда Литва совет интеллигенцияси вакиллари бор. Бундан фақат етти йил илгари Анатолиюс Спейчис политехника институтини тамомлаган эди, ҳозир эса у Вильнюсда қурилаётган катта заводга раҳбарлик қилмоқда. Ёш инженер раҳбар ва хўжалик ходими сифатида катта вазифаларни муваффақият билан бажариб келмоқда. Корхонанинг коллективи А. П. Спейчисга, уни шаҳар Совети депутатлигига кандидат қилиб кўрсатиб катта ишонч билдирди.

Шаҳар Совети депутатлигига шунингдек ёш шоир Юстинас Марцинкявичюс, Литва академик драма театрининг режиссери Казимир Банайтене, врач-хирург Костас Шермянис, ўқитувчи Она Макаревичюте ва кўпгина бошқа ўртоқлар овозга қўйилди.

Туркманистондаги сайловлар катта сиёсий ва ишлаб чиқариш кўтаринкилиги вазиятида ўтди.

Умумхалқ байрамини нишонлаб, Қорақум каналини қурувчилар бош гидротехника иншоотидаги армагурани муваффақият билан қуриб бўлдилар. Небит-Дағ нефтчилари февраль ойи планидан ташқари юзлаб тонна ёнилғи чиқардилар, Ашхобод темир йўл магистралига машинистлар оғир юк ортилган кўп поездларни олиб келдилар.

Узоқ Антарктикадаги совет текширувчилари посёлкаси бўлган Мирнийда Москва шаҳар Советига ва пойтахтнинг Коминтерн районидаги меҳнаткашлар депутатлари Советига сайловлар бўйича сайлов участкаси тузилган эди.

Коминтерн район ижроия комитети Мирнийдан участка сайлов комиссияси раиси ўртоқ Кричакдан радиограмма олди, бу радиограммада поселканинг бутун сайловчилари аҳиллик билан овоз берганлиги хабар қилинади.

Антарктика, дизель-электроход «Объ» борти. Мурманск шаҳар Киров райони 32-сайлов участкасининг овоз бериш пункти жойлашган кают-кампания байрам тусини олган. Эрталаб соат 6 да участка сайлов комиссиясининг раиси профессор Максимов сайловчиларни сайлов куни билан табриклаб, овоз беришга таклиф этади. Бир соатдан кейин экипажнинг ҳамма аъзолари ва Антарктика денгиз экспедициясининг илмий ходимлари овоз бериб бўлдилар.

* * *

Меҳнаткашлар депутатлари маҳаллий Советларга сайловлар совет халқининг бузилмас маънавий-сиёсий бирлигининг янги ёрқин намойиши, социалистик, чин халқ демократиясининг гуллаб-яшнаганлигининг намойиши бўлди. Совет кишилари коммунистлар билан партиясизларнинг бузилмас блоки кандидатларига овоз бериш билан социалистик қурилишнинг Совет Иттифоқи Коммунистик партияси тарихий XX съезди томонидан чизиб берилган улуғвор программасини амалга оширишда янги муваффақиятларга эришишга қатъий қарор берганликларини билдирдилар. (ТАСС).

Н. А. БУЛГАНИН ДЕМОКРАТИК ГЕРМАНИЯ МИЛЛИЙ ФРОНТИНИНГ ДЕЛЕГАЦИЯСИНИ ҚАБУЛ ҚИЛДИ

СССР Министрлар Советининг Раиси Н. А. Булганин 4 мартда Кремлда СССР Парламент группасининг таклифига мувофиқ Совет Иттифоқига келган демократик Германия Миллий фронтининг делегациясини қабул қилди.

Қабул вақтида демократик Германия Миллий фронти Миллий кенгашининг раиси профессор Эрих Корренс бошчилигида делегациянинг аъзолари ҳозир бўлдилар.

Профессор Корренс СССРда бўлиш ва совет халқининг ҳаёти билан танишиш имконияти берилганлиги учун делегация номидан ташаккур билдирди.

Самимий, дўстона вазиятда ўтган суҳбат вақтида тинчлик учун ва Европа халқларининг хавфсизлиги учун, совет-герман дўстлигини мустаҳкамлаш учун кураш масалаларига тўхталиб ўтилди. Н. А. Булганин делегация аъзоларидан немис халқига салом топширишни, Германия Демократик Республикасининг ҳукуматига, демократик Германия Миллий фронтига кирувчи барча партиялар ва оммавий ташкилотларга янада муваффақиятларга эришувларини тилаб билдирилган истакларни топширишни сўради.

Қабул вақтида СССР Ташқи ишлар министрининг ўринбосари В. А. Зорин ҳамда Германия Демократик Республикасининг СССРдаги Фавқулодда ва Мухтор Элчиси Иоганнес Кениг ҳозир бўлдилар. (ТАСС).

ПАРТИЯ ТУРМУШИ

Амалга ошмаётган қарорлар

Бекобод районида ўтган йили пахтадан мўл ҳосил етиштиришда чигит экиш бошланганига қадар барча тайёргарлик ишлари белгиланган муддатларда кўриб қўйилганлиги ҳал қилувчи роль ўйнади. Район партия комитетининг 1956 йил декабрида колхоз ва совхозларда қишлоқ хўжалик йилининг якуни ҳамда 1957 йил мўл ҳосили учун тайёрлик кўриш вазифалари масаласини муҳокама қилишга бағишлаб ўтказилган пленумида ҳам бу алоҳида қайд қилиб кўрсатилди.

Пленумда кўклам экишига тайёрлик кўриш юзасидан конкрет муддатлар белгилаб қарор қабул қилинди. Шунга мувофиқ барча тайёрлик ишлари узоғи билан 1 мартдан кечиктирмай тамомланиши, айниқса далани ғўзапоядан тозалаш, ернинг шўрини ювиш ишлари тезлаштирилиши, трактор ва бошқа қишлоқ хўжалик машиналарининг ремонти февраль ойининг охиригача тугалланиши керак эди.

Айрим колхозларнинг бошланғич партия ташкилотлари ишни райком пленумининг кўрсатмалари асосида ташкил қилдилар. Маленков номли колхознинг коммунистлари партиясиз активлар ва механизаторларнинг иштирокида ўтказилган очиқ партия йиғилишида 1957 йил ҳосилига замин ҳозирлаш тадбирларини белгиладилар.

Лекин райондаги кўпчилик колхозларнинг бошланғич партия ташкилотлари кўклам экиш кампаниясига тайёрлик кўришга яхши эътибор бераётирлар деб бўлмайди.

«Большевик» колхозида бу йил 850 гектар ерга чигит экиш ва ҳар гектар ердан 19 центнердан ҳосил олиш мўлжалланади. Бироқ ҳозирги аҳволдан партия ташкилоти бу йилги ҳосил ҳақида мутлақо қайғирмаётгани сезилиб турибди. Колхозчилар ўртасида оммавий-сиёсий ишлар суст олиб борилмоқда. Колхозда кўкламга тайёрлик кўриш ниҳоятда ачинарли аҳволда бўлишига қарамай, коммунистларнинг эътибори бунга жалб этилмаётир, бу масала партия йиғилишида муҳокама қилинмаётир.

Партия ташкилотининг 1956 йилнинг 8 декабрида бўлиб ўтган йиғилишида далани ғўзапоядан тозалаш, шудгорлаш ва бошқа кузги-қишки тадбирлар қониқарсиз бораётгани кўрсатилган эди. Қабул қилинган қарорда кўклам экишига тайёргарлик кўришни тезлаштириш тадбирлари ҳамда уни амалга ошириш муддатлари белгиланган эди. Аммо партия ташкилоти ўз қарорини амалга ошириш учун курашмади. Ҳозиргача 250 гектар ернинг ғўзапояси йиғиб олинмаганлиги, ернинг шўрини ювиш, ўғит жамғариш ва уни далага чиқариш, ариқ-зовурларни тозалаш ишлари энди 15-20 процент бажарилгани бундан далолат беради.

Коммунист ўртоқ А. Маҳкамов бошлиқ бригадада ҳар куни ариқ-зовурларни қазиш ва далага ўғит чиқаришга камида 35 киши қатнашиши лозим бўлгани ҳолда ишга фақат 10 киши чиқаётир ва ҳаммаси бўлиб 10 кубометр ҳажмида иш бажарилаётир. Э. Холматов, Т. Абдуқодиров, Ҳ. Холматов ўртоқлар бошлиқ бригадаларда ҳам ана шу каби аҳволни кўрамиз. Бу бригадаларда, шунингдек умуман колхозда далага ўғит чиқариш жуда секин бораётир.

Хрушчев номли, Крупская номли, Будённий номли, Ворошилов номли ва бошқа колхозларда ҳам аҳвол бундан яхши эмас. Район колхозларида ҳозиргача ғўзапоядан тозаланмаган 1500 гектардан кўпроқ ер бор. Ўғит жамғариш ва уни далага ташиб чиқариш, ариқ-зовурларни тозалаш ҳамда ернинг шўрини ювиш ишлари ўрта ҳисобда 30-35 процент миқдорида бажарилган.

Район партия комитети ва унинг бюроси колхозларда кўклам экиш кампаниясига тайёрликнинг бу қадар суст бораётганига қандай муносабатда бўлаётир? 1957 йил ҳосилига тайёрлик кўриш масаласи райком бюросида январь-февраль ойларида уч марта муҳокама қилинди. 10 январдаги бюрода далага гўнг чиқаришни 25 февралгача, ариқ-зовурларни тозалашни 10 мартгача тўла тамомлаш ҳақида қарор қабул қилинди. Кейинги бюро мажлисларида ҳам кўклам экишига тайёрлик кўриш, айниқса тракторлар ва қишлоқ хўжалик машиналари ремонтини тамомлаш юзасидан муддатлар белгилаб қарорлар қабул қилинди. Лекин шуниси ажабланарлики, қабул қилинган қарорларнинг ижроси текшириб турилмайди.

Райком секретарлари колхоз ва МТСларга тез-тез бориб турмайдилар, жойлардаги ҳақиқий аҳвол билан танишмайдилар. «Большевик» колхози правлениесининг раиси ўртоқ Норқуловнинг айтишича, райком секретарлари Каримов ва Ким ўртоқлар колхозга фақат ўтган йилнинг июнь ойида келган эдилар. 2-МТС бош агрономи Қозоқбоев ва партия ташкилотининг секретари Мухторов ўртоқларнинг гапига қараганда, райком секретарлари кейинги 2-3 ой ичида МТСга келиб, ишнинг қандай бораётгани билан бир марта ҳам танишмаганлар. Ваҳоланки, МТСда трактор ва бошқа қишлоқ хўжалик машиналарининг ремонти жуда суст бораётир. Кўпгина ҳайдов тракторлари, шунингдек бошқа қишлоқ хўжалик машиналари ҳали ремонт қилинмаган. МТС раҳбарлари район партия комитетининг бюросида ҳар сафар, тракторлар ва бошқа қишлоқ хўжалик машиналарини экишга тахт қилиб қўйдик, деб ахборот берадилар. Лекин МТСга бориб, ҳақиқий аҳвол билан танишилса, унинг раҳбарлари кўзбўямачилик билан шуғулланаётганликларига қаноат ҳосил қилинади. Ҳозиргача 7 трактор бригадасида ремонтнинг тамом қилинмаганлиги. МТС устахонаси олдига қатор қилиб қўйилган ва қўл ҳам тегизилмаган 5 та КД-35 маркали ҳамда НАТИ тракторлари шундан далолат беради.

Райондаги кам қувватли ва ўтган йили пахта тайёрлаш планини бажара олмаган Энгельс номли, Крупская номли, Будённий номли колхозлар шу МТС зонасида жойлашган. Бу йил ана шу колхозларни қолоқликдан чиқариш учун уларда ишлатиладиган техникани барвақт тахт қилиб қўйиш, экиш олдидан кўриладиган барча тайёрлик ишларини тезроқ тамомлаш айниқса катта аҳамиятга эгадир. Ҳақиқатда шундай қилинаётирми? Фактларга мурожаат қилайлик: Будённий номли колхозда пахта ерларининг 50 процентдан ортиғи ҳайдалмаган. Ариқ-зовурларни тозалаш ва далага ўғит чиқариш ачинарли аҳволда. Бу колхозга бириктиб қўйилган ўртоқ Абдуллин бошлиқ трактор бригадасида 4 «универсал» дан энди 1 таси ремонт қилинган. Бригададаги 5 кишидан ремонтга ҳар куни бир-икки киши қатнашади. Тракторчи Усмонов, Мирзамаҳмудов, Усмоналиев ўртоқлар 10 кунлаб ишга келмайдилар. Энгельс номли колхозга бириктиб қўйилган Цой Алексей ва Пак Ким Чер ўртоқлар бошлиқ трактор бригадаларида эса 10 «универсал» дан фақат 3 таси ремонтдан чиқарилган.

МТСда механизатор кадрлар тайёрлашга ҳам яхши эътибор берилмаётир. Крупская номли колхозда хизмат қиладиган ўртоқ Башманов бригадасида 8 тракторчи бўлиши керак. Ҳозир бу бригадада механик ва унинг ёрдамчисидан бошқа ҳеч ким йўқ.

МТСда тракторлар ремонтининг суст бораётгани бежиз эмас. Ремонтчилар ўртасида социалистик мусобақа йўлга қўйилмаган, оммавий-сиёсий ишларни олиб бориш ўз ҳолига ташлаб қўйилган. Устахона ва МТС дирекциясининг биносига осиб қўйилган бир-иккита эски плакатдан бошқа ҳеч нарсани учратмайсиз. Деворий газета ва «Жанговар варақа»лар чиқарилмайди. Ремонтда банд бўлган ишчи ва механизаторларга нормал иш шароити яратиб берилмаган. Уларга маданий-маиший хизмат кўрсатиш йўлга қўйилмаган. Айрим колхозлар МТСдан 10-15 километр, ҳатто ундан ҳам узоқ масофада жойлашган. Ана шу колхозлардан келиб, ремонтда ишлаётган кишилар овқатларини ўзлари билан олиб келишга мажбур бўлмоқдалар. Чунки МТС ҳузурида ошхона, чойхона йўқ. «Ўзбекобод» сельпосининг МТС яқинидаги дўконида уч-тўрт кунлаб ҳатто нон ҳам бўлмайди. МТС дирекциясининг биносида тракторчиларга ётоқ учун ажратилган хонада на кровать ва на кўрпа-ёстиқ бор.

— Мен, — дейди Крупская номли колхоздан келиб, ўз тракторини ремонт қилаётган ўртоқ У. Аҳмедов, — МТСда 15 йилдан буён ишлайман. Ҳар йилгидек бу йил ҳам ремонтчиларга моддий ва маданий-маиший шароит яратиб бериш ҳақида гапиравериб чарчадик. Лекин не чора, МТС раҳбарлари пинагларини ҳам бузгилари келмайди.

Партия ташкилоти амалга ошириши керак бўлган энг муҳим вазифа—ремонтнинг бориши устидан қаттиқ контроллик қилишдан иборат. Биз МТС партия ташкилотининг секретари ўртоқ Мухторовнинг кейинги икки ой ичидаги фаолияти билан танишганимизда, унинг партия ташкилоти ишига бевосита алоқаси бўлмаган турли йиғилишлардан қўли бўшамагани, МТСда ремонтнинг бориши масаласи партия йиғилишида бир марта ҳам муҳокама қилинмагани аниқланди.

Юқоридаги сабабларга биноан районда бошқа ишлар каби техникани экишга тайёрлаш ҳам ниҳоятда орқага судралаётир. Шундай экан, район партия комитети ва унинг бюроси кўклам экишига тайёрликни тезлатиш юзасидан жиддий чоралар кўриши керак.

Ҳ. АБДУСАМАТОВ,

«Тошкент ҳақиқати»нинг махсус мухбири.

Тошкентдаги 1-пойафзал фабрикасида ишлаб чиқариш процессларини механизациялаштириш ишига катта эътибор берилаётир. Бу ерда кўп ишлар мукаммал машиналар воситасида амалга оширилмоқда. **Суратда:** ўртоқ В. Черемисин таг чармни пресслаб ёпиштирадиган пневматик машинани бошқараётир.

Б. Мазур фотоси.
(ЎзТАГ фотохроникаси).

Қисқа сатрларда

* **Тошкент.** Сталин номли пионерлар уйида оммавий ўйинларни ўрганувчилар учун бир ойлик семинар ташкил этилди. Семинарга 50 дан ортиқ киши қатнашмоқда.

Т. Зуфаров.

* **Оҳангарон.** «Шахтёр» клубида тез-тез тематик кечалар ўтказиб турилади. Яқинда бу ерда «Шахтёрларнинг соғлиғи учун курашайлик» деган темада китобхонлар конференцияси бўлди. Конференцияга 400 га яқин киши қатнашди.

В. Ивашкевич.

* **Гулистон.** Район марказида янги электр станцияси ишга туширилди. Бу электо станцияси райондаги М. Горький номли мактаб, касалхона, умумий ётоқхона ва уй-жой биноларига электр токи бермоқда.

А. Умматов.

* **Қуйи Чирчиқ.** «Коммунизм» колхозида 1500 точкали радиоузел ишга туширилди. Колхозчилар уйига радио карнайлари ўрнатилди. Колхоз аъзолари ҳар куни радио орқали турли эшиттиришларни қизиқиш билан тинглаётирлар.

Т. Тожибоев.

* **Чиноз.** Пушкин номли мактабда кечки шоферлик курси очилди. Курсда 40 га яқин ёшлар ўқимоқда. Шоферлик касбини эгаллашга қизиқувчилар сони тобора кўпаймоқда.

Х Набиев.

* **Пискент.** Колхозларда ташкил этилган ўзаро ёрдам кассалари колхозчиларнинг моддий ва маиший шароитларини яхшилашда катта роль ўйнамоқда. Районнинг 16 колхозидан 14 тасида ана шундай кассалар ташкил этилган.

Н. Бекназаров.

Редакцияга хатлар

„Ўзбек тили имло луғати“ қачон чиқади?

Ўзбек орфографиясининг мукаммаллаштирилган асосий қоидалари қабул қилинганига 10 ойдан ортиқ вақт ўтди. Бу қоидалар ўтган йил сентябрь ойидан мактабларда жорий қилинди. Айрим синфлар учун янги китоблар босилиб чиқди. Матбуотимиз ўтган йил май ойидан бошлаб ўзбек орфографиясининг янги, мукаммаллаштирилган қоидасига кўчганлиги ҳаммага маълум. Лекин шунга қарамай, ҳалигача ваъда қилинган «Ўзбек тили имло луғати» нашр қилинмаётир. Бу ҳол шубҳасиз, умум ишимизда, айниқса мактаб ўқув соҳасидаги ишларимизда катта қийинчиликлар туғдирмоқда. Ўқувчиларга янги имло қоидаларини сингдиришда катта ёрдам берувчи асосий қўлланмалардан бири — луғат йўқ.

Матбуотда айрим сўз ва бирикмаларни турли ёзиш ҳалигача давом этиб келаётганлиги ҳам фикримизни исбот қилади. Масалан, «Қизил Ўзбекистон» газетасида «қилаётган» сўзи қўшилиб ёзилса, «Ўзбекистон маданияти» газетасида «қила ёгган» шаклида берилади. Аслида, қоидага мувофиқ бирга ёзилиши керак эди. Шунингдек, «атоқли» ўрнига «отақли», «томоша» ўрнига «тамоша» ёзилишини ҳам кўрамиз. Бундай хилма-хилликни кўплаб келтириш мумкин.

1956 йил 12 апрелда қабул қилинган «Ўзбек орфографиясининг асосий қоидалари» майда деталларни ўз ичига ололмаган.

Бундан бир неча йил бурун чиқарилган О. Усмоновнинг «Имло луғати» маълум даражада эскириб қолди. Шунинг учун ҳам майда деталларни илмий равишда ҳал қилиб берган «Ўзбек тили имло луғати» китобига бўлган эҳтиёж жуда катта.

Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг А. С. Пушкин номли тил ва адабиёт институти илмий ходимлари коллективи матбуот ходимлари, ўқитувчилар, студентлар, ўқувчилар ишига ёрдам берадиган «Ўзбек тили имло луғати»ни тезда тузиш ва нашр этиш учун амалий ишга киришишлари лозим.

Н. НУРМУҲАМЕДОВ,

Тошкентдаги 40- мактаб ўқитувчиси.

Газета-журналлар ўз вақтида келтирилсин

Обуначилар газета-журналларни олиш пайтида жуда қизиқ воқиаларга дуч келиб, почта ходимларидан қаттиқ ранжимоқдалар. Тошкент шаҳридаги 19-почта бўлимининг ходимлари газеталарни ўз эгаларига олиб бориб бериш масалаларига ниҳоятда совуққонлик билан қарамоқдалар. Ўтган йили шу почта бўлими хизмат қиладиган жойдаги Аъзамовлар оиласининг аъзолари ўзларига керакли газета ва журналларга ёзилган эдилар.

Лекин Аъзамовлар оладиган газеталар тез-тез ўзгариб турди. Бир куни «Комсомолец Узбекистана» газетаси келса, эртасига «Ёш ленинчи» ташлаб кетилади, 2-3 кун ўтгач, «Ленин учқуни», бошқа куни эса «Учительская газета» пайдо бўлиб қолади. Бу оила аъзолари ёзилган ва орзу қилиб кутаётган «Медицинский работник» ва «Правда Востока» газеталари эса аҳён-аҳёнда келади. Ана шундай чалкашлик йил бўйи давом этди. Бу аҳвол бу йил ҳам содир бўлмоқда.

Биз 19-почта бўлими ходимларидан ўз вазифаларига масъулият билан қарашларини ва газета-журналларни обуначиларга адаштирмай, ўз вақтида етказиб беришларини қатъий талаб қиламиз.

М. ТУРСУНХЎЖАЕВ.

«ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ» МАТЕРИАЛЛАРИ ИЗИДАН

„Алоқа қилмайдиган алоқа бўлими“

Юқоридаги сарлавҳа билан газетанинг ўтган йил 23 декабрь сонида чиққан хабарда Тошкент шаҳридаги 4-алоқа бўлимининг ёмон ишлаётгани ва ундаги тартибсизликлар танқид қилинган эди.

Тошкент почтамтининг бошлиғи ўртоқ Решетниковнинг редакциямизга билдиришича, газета материали юзасидан текшириш ўтказилган ва унда келтирилган фактлар тўла исботланган. Газета материали 4-алоқа бўлими ходимлари ўртасида ҳамда алоқа бўлимлари бошлиқларининг ишлаб чиқариш кенгашида муҳокама қилиниб, ишни яхшилашга қаратилган тадбирлар белгиланган.

Клиентларга яхши хизмат қилмагани ва қўпол муомалада бўлгани учун почтамт бошлиғининг буйруғи билан 4-алоқа бўлими бошлиғининг ёрдамчиси ўртоқ Алиевага виговор эълон қилинган. Ишни бўшаштириб юборгани ва етарли назорат қилиб бормагани учун бўлим бошлиғи ўртоқ Лукашина қаттиқ огоҳлантирилган.

БОСИЛМАГАН ХАБАРЛАР ИЗИДАН

ПЕНСИОНЕРНИНГ ТАЛАБИ ҚОНДИРИЛДИ

15-садсовхознинг собиқ ишчиси, пенсионер Жонтемир Иброҳимов редакцияга ёзган хатида қуйидагиларни билдирган эди:

— Мен совхоз ташкил бўлган йили ишга кириб, узоқ вақт ишладим. Қарилигим ҳамда касаллигим туфайли пенсияга чиқдим. Қаровсизлик натижасида ўтирган уйимиз ишдан чиқди. Бошқа уйга алмаштиришга ёрдам берилишини сўрайман.

Редакция аниқлаш ва чора кўриш учун ўртоқ Иброҳимовнинг хатини совхоз директорига юборган эди.

Орджоникидзе районидаги 15-садсовхоз директори ўртоқ Юсуповнинг редакциямизга хабар қилишича, совхоз маъмурияти хатдаги талабни тўғри деб топган ва ўртоқ Иброҳимовнинг оиласини бошқа уйга кўчирган.

Тошкент темир йўл транспорти инженерлари институтида Хитой Халқ Республикасидан келган бир группа паровозчи мутахассислар тепловозларни бошқариш тажрибасини ўрганмоқдалар. **Суратда:** институтнинг электрик машиналар лабораториясида хитойлик ўртоқлар (чапдан) **Ли Янь-юй, Чжо Чан-ген, Хуан Чун-де ва Ши Мин гэнь** электродвигателларни синхронлашни ўрганаётирлар.

В. Лейзерович фотоси.
(ЎзТАГ фотохроникаси).

Мактаблардан хабар қиладилар

Чирчиқдаги бинокорлар мактаби 13 йилдан бери самарали ишлаб келмоқда. Ана шу давр мобайнида бу мактабни совет ёшларидан 5 мингдан ортиқроқ киши битириб чиқди. Улар ҳозир Совет Иттифоқи ва Ўзбекистоннинг кўпгина шаҳар ҳамда қишлоқларидаги қурилишларда самарали ишламоқдалар. Ўтган ўқув йилида 125 киши давлат имтиҳонларини муваффақиятли топширди. Улар тўртинчи ва бешинчи разрядли бинокор даражаларини олдилар.

Мактаб ўқувчиларининг ўз касбларини пухта эгаллашлари учун барча шароитлар яратиб берилган. Ўқув кабинетларида кўргазмали қуроллар, макетлар, плакатлар бор.

Т. Ўрунов,
Т. Сихарулидзе.

Қуйи Чирчиқ районидаги 18-мактаб ўқувчилари бу йил жуда яхши ремонт қилинган хоналарда билим олмоқдалар. Мактабда рус тили, драма тўгараклари, ўқитувчилар учун сиёсий билимни ошириш курси мунтазам равишда ишлаб турибди. Музика тўгараги учун мактаб маъмурияти яқинда аккордеон ва мандалина каби чолғу асбоблара сотиб олиб берди. Яхши жиҳозланган биология, химия кабинетлари доим ўқувчилар билан гавжум бўлади.

Ж. Қолменсв.

* * *

Тошкентдаги 59-мактаб ўқувчилари «Октябрь социалистик революциясидан сўнг ўзбек адабиёти» деган темада адабий конференция ўтказдилар. Шаҳарнинг 14, 41, 82, 84, 90, 95, 141-мактаблардан келган меҳмонлар 10-синф ўқувчиларидан Азиза Шомаҳмудова ва Дилором Азимова ўртоқларнинг ўзбек совет поэзияси ва драматургияси ҳақидаги докладларини қизиқиш билан тингладилар. Кеча охирида мактаб драма тўгарагининг аъзолари «Алишер Навоий», «Қутлуғ қон», «Бой ила хизматчи» пьесаларидан парчалар кўрсатдилар.

М. ЗАРИФОВ.

ИҚТИСОДИЙ ТЕМАДА

Қуюлма ишлаб чиқаришда меҳнат унумдорлигини ошириш йўллари

Халқ хўжалигининг барча тармоқларини тез суръат билан тараққий эттириш ва шу асосда халқнинг моддий фаровонлигини ошириш учун оғир индустрияни ҳамма чоралар билан юксалтириш зарур. Оғир индустрия мамлакатимиз куч-қудратини мустаҳкамлашнинг асосидир.

Оғир индустрия корхоналарининг техника-иқтисодий кўрсаткичларини яхшилашда қуюв цехлари ҳал қилувчи роль уйнайди. Чунки механика, йиғув ва бошқа асосий цехларнинг иши кўп жиҳатдан қуюв цехининг ишига боғлиқдир. Шу сабабли қуюв цехини корхонанинг юраги деб атайдилар.

Ана шуни яхши тушунган заводимиз коллективи қуюв цехларининг, даставвал чўян қуйиш цехининг ишини яхшилаш ва шу асосда маҳсулот ишлаб чиқаришни кескин суратда ошириш учун жуда катта тадбирларни амалга оширди. Чунки Ўрта Осиёдаги темир йўл транспорти ва корхоналарининг турли запас қисмларга бўлган эҳтиёжи тобора ошиб бормоқда. Ана шу эҳтиёжни қондириш ва зарур запас қисмлар ҳамда деталлар тайёрлашни кўпайтириш ишини биз бевосита қуюв цехидан бошладик.

Бу масала коллектив ўртасида кенг муҳокама қилинди. Партия, касаба союз ва комсомол ташкилотлари қуюлмалар ишлаб чиқаришни қисқа вақт ичида кескин даражада кўпайтириш ишида бутун коллективни актив иштирок этишга чақирди. Натижада ишчилар ва инженер-техник ходимлардан қуюв цехларидаги оғир иш процессларини механизациялаш, ёрдамчи ишлар ҳажмини камайтириш, меҳнат унумдорлигини ошириш, маҳсулот сифатини яхшилашга қаратилган жуда кўп таклифлар тушди. Ана шу таклифларни амалга ошириш натижасида биз биргина ўтган 1956 йилнинг ўзидаёқ мавжуд ишлаб чиқариш майдонларини кенгайтирмасдан туриб, чўян қуюв цехида маҳсулот тайёрлашни қарийб икки баравар кўпайтиришга эришдик. Бундай юқори кўрсаткичга, аввало, биз ёрдамчи ишлар ва ёрдамчи операцияларни кескин суратда камайтириш орқали эришдик. Маълумки, ёрдамчи операциялар бутун иш ҳажмининг 50 процентини ташкил этади.

Биз қуюв технологиясини тинмай такомиллаштира бориш, кўп меҳнат талаб этадиган процессларни, айниқса, оғир иш процессларини тўла механизациялаш масалаларига алоҳида эътибор бердик. Втулка ва паровоз ғилдираклари учун барабанлар тайёрлаш цехда ишлаб чиқарилаётган деталлар ичида энг қийини ва энг кўп меҳнат талаб қиладиган маҳсулот эди. Иш процессида ёрдамчи операцияларни кескин равишда камайтириш ва меҳнат унумдорлигини ошириш, маҳсулот сифатини яхшилаш мақсадида бу деталларни марказдан қочирма усули асосида қуйишга қарор қилдик. Деталларни марказдан қочирма усулда қуядиган машина инженер ўртоқ Т. Донец раҳбарлигида завод экспериментал мастерскойида тайёрланди. Бу прогрессив усулни ишлаб чиқаришга жорий қилиш натижасида ҳар бир деталнинг оғирлиги 10 килограмм, унинг таннархи эса 9 сўм камайди, сифат кўрсаткичлари тубдан яхшиланди.

Демак, биз эндиликда ҳар бир деталдан 10 килограммдан чўян ва 9 сўм пул тежаб қоладиган бўлдик. Шунингдек, бу янги метод қолип ва стерженлар тайёрлаш, уларни қуритиш, транспортировка қилиш каби ёрдамчи операцияларни қисқартириш ҳисобига ойига камида 400 киши-соат тежаш имконини берди.

Цехнинг қолип тайёрлаш участкасида қум-тупроқсиз қолиплаш усулини жорий қилиш натижасида бу процессда меҳнат унумдорлиги ошди ва ойига 200 киши-соат тежаб қолинадиган бўлди. Ёрдамчи операцияларни камайтиришда қуйилмаларни ер қолипга қуйишдан металл қолипга қуйишга кўчириш жуда катта иқтисодий фойда берди. Бу усул, айниқса, бронза қуйиш участкасида кенг жорий қилинди. Бронзадан тайёрланаётган деталларнинг 95 проценти металл қолипларга қуйилмоқда. Цех иқтисодий кўрсаткичларини тубдан яхшилашга имкон берувчи бу усулни ишлаб чиқиш ва амалга оширишда чўян қуюв цехининг старший технологи ўртоқ Т. Гаранкиж айниқса ташаббус кўрсатиб ишлади. Янги усулга кўчиш туфайли қолиплар ва стерженлар тайёрлаш, уларни қуритиш, транспортировка қилиш каби ёрдамчи ишлар бутунлай тугатилди ва шу участкада ҳар ойда 600 киши-соатдан ортиқ вақт тежаб қолинадиган бўлди.

Эритмани ер қолипларга қуйишдан металл қолипларга қуйишга кўчиш корхона учун қандай фойда келтирганлигини цехда энг кўп тайёрланадиган маҳсулотлардан бири ҳисобланган вагон тормоз колодкалари ишлаб чиқариш мисолида яққол кўриш мумкин. Коллектив олдига маҳсулотнинг ана шу турини тайёрлашни икки баравар ошириш вазифаси қўйилган эди. Бу вазифани шараф билан бажариш учун коллектив колодкаларни ер қолипларга қуйишдан воз кечди ва уни чўян қолипларга қуйишни жорий қилди. Иш процессларини механизациялаш мақсадида айни вақтда айланма конвейер ҳам қурилди. Шундай қилиб, прогрессив технологияни жорий қилиш ва иш процессларини механизациялаш жуда катта иқтисодий фойда берди. Масалан, суткасига колодкалар ишлаб чиқариш 800-900 донадан 2000-2400 донагача етказилди, ҳар бир деталнинг таннархи 3 сўм камайди. Шундай қилиб, биргина ана шу колодкалар таннархини камайтириш ҳисобига 1 миллион сўмга яқин маблағ иқтисод қилинди.

Қуюлма ишлаб чиқаришда ёрдамчи операцияларни қисқартиш ва шу асосда меҳнат унумдорлиги оширишда қуйилмаларни транспортировка қилиш ва обрубка қилиш ишларини механизациялаш жуда катта роль ўйнайди. Бу масалани биз тормоз колодкалари тайёрлаш участкасига узлуксиз равишда ишлайдиган барабан ўрнатиш ва колодкаларни қуюв конвейеридан барабанга ва барабандан обрубчикларнинг иш жойларига етказиб берувчи икки транспортер ўрнатиш йўли билан ҳал қилдик. Шундай қилиб, колодкалар тайёрлаш, уларни транспортировка қилиш ҳамда тозалаш ишлари комплекс механизациялаштирилди.

Шуни ҳам айтиб ўтиш керакки, узлуксиз равишда ишлаб турадиган барабанни ўрнатиш натижасида колодкаларни обрубка қилиш таннархи икки баравар камайди, ана шу соҳадаги ишлаётган обрубчиклар сони икки баравар қисқартирилди.

Цехдаги оғир ва кўп меҳнат талаб қиладиган ишларни механизациялаш, бунинг учун зарур асбоб-ускуналар тайёрлаш ишларини завод коллективи ўз кучи билан амалга оширди. Бу соҳада конструкторлардан Овсеников ва Ткаченко, цех бошлиқларидан Ширяев ва Кобизев, қозончи Коновалов ва бошқа ўртоқлар алоҳида ташаббус кўрсатиб ишладилар.

Юқоридаги тадбирларнинг ҳаммаси ишлаб чиқаришни механизациялаш учун давлат банки томонидан ажратилган кредитлар ҳисобига амалга оширилди. Давлат банкининг кредити ҳисобидан 750 минг сўм сарфланди. Ишлаб чиқаришни механизациялаш учун сарфланган бу маблағ жуда қисқа муддат ичида ўзини қоплади. Иш процессларини механизациялаш ва технология процессларини такомиллаштириш натижасида биргина тормоз колодкалари таннархини камайтиришдан 6 ой мобайнида 1 миллион сўмга яқин маблағ иқтисод қилинди.

Чўян қуйиш цехида ишлаб чиқариш техника даражасини оширишга қаратилган тадбирлар натижасида қуйидагиларга эришдик: цехда ишлаётган ишчиларнинг сонини 18 процентга ошириш билан мавжуд ишлаб чиқариш майдонларини кенгайтирмасдан туриб, маҳсулот тайёрлаш қарийб икки баравар оширилди.

Худди шундай тадбирларни биз бошқа цехларда ҳам, жумладан пўлат қуйиш цехида ҳам амалга оширдик. Кўп вақтгача фойдаланилган қум-тупроқни ва бошқа чиқиндиларни цехдан чиқариб ташлаш энг кўп меҳнат талаб қиладиган ишлардан бири ҳисобланар эди. Турли хил чиқиндилар металл коробкаларга қўл кучи ёрдами билан солинар ва у кўтарма кранлар ҳамда темир йўл платформаларининг ёрдами билан олиб чиқиб ташланар эди.

Инженер ўртоқ Ткаченко ана шу процессни комплекс механизациялаш масаласи билан кўп вақт шуғулланди. Ниҳоят, унинг таклифи билан моторли грейфер тайёрланди. Бунинг натижасида юқоридаги ишларнинг ҳаммаси тўла механизациялаштирилди. Ишлаб чиқариш чиқиндиларини ортиш учун кетадиган вақтдан ҳар ойига 700 киши-соат тежаб қолинадиган бўлди.

Илгарилари резчиклар ўзларининг иш вақтининг 25 процентини кислородли балонларни иш жойига келтириш, шлангни электр токига улаш ва бошқа ёрдамчи ишларга сарф қилар эдилар. Коллектив ана шу иш процессларини қисқартириш мақсадида кислородни бевосита иш жойига етказиб берадиган кислородопровод ўрнатди. Эндиликда иш вақтининг қарийб 100 проценти бевосита асосий ишни бажариш учун фойдаланилмоқда.

Қолипларни тайёрлаш технологиясини янада такомиллаштириш бу соҳадаги ёрдамчи операцияларни қисқартириш ва меҳнат унумдорлигини ошириш имконини берди. Қолипларга эритма қуйишни механизациялаш, айниқса, яхши натижалар берди. Кейинги бир ярим йил мобайнида пўлат эритиш цехида тайёрланадиган деталларнинг 90 хилдан ортиғи қолипларга машина ёрдами билан қуйишга кўчирилди. Биргина ана шу тадбирнинг ўзи ойига бир неча минг киши-соат иқтисод қилиш ҳамда тежалган ана шу вақт ҳисобига қўшимча равишда кўплаб маҳсулот ишлаб чиқариш имкониятини берди.

Қисқача қилиб айтганда, қуюв цехларининг ишлаб чиқариш қувватларини ошириш, уларнинг техника-иқтисодий кўрсаткичларини яхшилашга қаратилган тадбирларимиз ана шулардан иборатдир. Қуюв цехларида меҳнат унумдорлигини янада ошириш ва ёрдамчи операцияларни қисқартиш масаласи технология процессларини такомиллаштириш, оғир ва кўп меҳнат талаб қиладиган ишларни комплекс механизациялаш йўли билан ҳал қилинади. Буни бизнинг завод коллективининг тажрибаси яққол кўрсатиб турибди.

Совет Иттифоқи Коммунистик партияси Марказий Комитетининг Февраль Пленуми социалистик хўжалик системасининг устунликларидан мамлакат экономикасини янада зўр бериб ривожлантириш йўлида, халқнинг моддий-маданий фаровонлигини ошириш йўлида тўла фойдаланиш зарур деб уқтириб ўтди. Пленум корхоналардаги ички резервларни бутун чоралар билан сафарбар қилишга эришиш, ишлаб турган қувватлардан фойдаланишни яхшилаш, техникани тараққий эттириш, ишлаб чиқариш ва меҳнатни ташкил этишни яхшилаш, технологик процессларни тобора такомиллаштира бориш асосида меҳнат унумдорлигини ошириш, маҳсулот таннархини камайтириш ва сифатини яхшилаш — хўжалик раҳбарларининг, совет, партия ва касаба союз ташкилотларининг муҳим вазифаси деб кўрсатди.

Коллективимиз партиямизнинг ана шу кўрсатмаларини шараф билан амалга ошириш учун бу йил пўлат қуйиш ва бошқа цехлардаги иш процессларини комплекс механизациялаш ва шу асосда корхонанинг техника даражасини янада ошириш мақсадида жуда катта тадбирларни белгилади. Биз коллективнинг ижодий ташаббускорлигини ҳар тарафлама ошириш, рационализаторлик ва ихтирочилик ҳаракатини кенг қулоч ёйдириш, новаторлар ҳамда илғор корхоналарнинг бой тажрибаларини қунт билан ўрганиш ва уни ўз корхонамизда кенг оммалаштириш асосида меҳнат унумдорлигини янда оширамиз.

Завод ишчилари, инженер-техник ходимлари ва хизматчилари москваликлар ташаббусига қўшилиб, олтинчи беш йилликнинг иккинчи йили — 1957 йил планини муддатидан илгари бажариш учун социалистик мусобақа байроғини тобора баланд кўтармоқдалар. Меҳнат соҳасидаги ғайрати кун сайин ортиб бораётган коллективимиз янги ижтимоий тузумнинг ғалабаси учун энг муҳим нарса бўлган — меҳнат унумдорлигини бундан кейин ҳам тинмай ошира бориш учун бутун чораларни кўради.

П. ШИРОКИЙ.

Л. М. Каганович номли паровоз-вагон-ремонт заводининг бош технологи.

СИЗ КЎКЛАМГИ ЭКИШГА ТАЙЁРМИСИЗ?

Дала ишларини ўз вақтида юқори сифатли қилиб ўтказиш пахта ва бошқа экинлар ҳосилдорлигини оширишнинг муҳим резервидир. Шу сабабли бу ишларни чала-чулпа бажарувчиларга қарши кескин кураш очилиши лозим, чунки бу ишларнинг чала бажарилиши ҳосилга зарар етказади.

Ўзбекистон қишлоқ хўжалик илғорлари XII қурултойида қабул қилинган мажбуриятдан

Бу йил янада мўл ҳосил етиштириш учун

Янгийўл районидаги «Коммунизм» колхози 1956 йилда пахта ҳосилини анча ошириб, давлатга ҳар гектар ердан 32,7 центнердан пахта топширди ва планни ошириб бажарди.

1955 йил кузда барча пахта майдонлари маҳаллий ва минерал ўғитлар солиниб, агротехника қоидаларига тўла риоя қилинган ҳолда шудгор қилиб қўйилган эди. Ана шунинг ўзи ўтган йил пахтадан мўл ҳосил етиштириш учун мустаҳкам асос бўлди. Ернинг сифатли шудгорланиши кўкламда уни чигит экишга яхши тайёрлашга ва экин кампаниясини қисқа муддатда ўтказиб олишга имконият берди. Масалан, ўтган йили чигит экиш 25 апрелда тугалланиб, май бошиданоқ кўпчилик майдонларда ғўзани дастлабки парвариш қилиш ишлари қизитиб юборилган эди.

Мўл ҳосил тўплаб, уни эрта муддатларда етилтириб олишга пахтачиликда прогрессив методларни қўлланиш ҳам катта ёрдам берди. Кўпчилик майдонларда ғўза квадрат-уялаб ўстирилди ва жойига қараб қатор оралари 2-3 ва ҳатто 4 мартадан кўндалангига ишланди.

Ғўзани озиқлантириш, суғориш ишлари ҳам ҳар ернинг ўз шароитига мувофиқ тузилган агротехника тадбирлари плани асосида олиб борилди. Ўсимликни заракунанда ва касалликлардан сақлашга ҳам ғоят зўр эътибор берилди.

«Коммунизм» колхози аъзоларининг мўл ҳосил етиштириш учун қилган фидокорона меҳнатлари натижасида 1956 йилнинг якуни анча яхши бўлиб чиқди. Жумладан, колхозда 1955 йилда 11 миллион сўмдан сал ошиқроқ даромад олинган бўлса, ўтган йили 13 миллион сўмдан ортиқ пул кирим қилинди. Колхозчиларнинг ҳар бир меҳнат кунига қарийб 14 сўмдан пул ва 2,4 килограммдан дон тақсимланди.

Колхозчилар ўтган йили эришилган ютуқларни мустаҳкамлаш асосида бу йил пахта ва бошқа қишлоқ хўжалик экинлари ҳосилини ва чорва маҳсулдорлигини янада ошириш учун курашни бошлаб юбордилар. Аслида бу кураш ўтган йил куздан бошланган эди. Жумладан, кузда пахта майдонларининг ҳаммаси шудгор қилиб қўйилди. Колхоз аъзолари шудгорнинг сифатли ўтиши, шу билан бирга, ерга минерал ва маҳаллий ўғит солиб ҳайдаш афзаллигига тўла ишонч ҳосил қилганликлари учун ҳар бир ернинг ўз шароитига қараб 300-350 килограммдан суперфосфат ва 6-8 тоннадан гўнг солдилар.

Колхоз аъзолари кўкламни тўла шай бўлиб кутиб олиш мақсадида қишки ишларни ҳам тўхтовсиз давом эттирдилар. Ариқ-зовурлар тозаланди, қишлоқ хўжалик асбоблари, транспорт воситалари барвақт ремонт қилинди. Ҳозиргача 3,5 минг тоннадан кўпроқ гўнг тайёрланиб, далага чиқарилди. Бу иш ҳозир ҳам давом этмоқда. Чигит экиш даврида ва ғўзани озиқлантиришда ерга солиш учун 851 тонна минерал ўғит ташиб олинди.

Шу кунларда колхозда ерни чигит экишга тайёрлаш ишлари бошланиб кетди. Жумладан, ердаги намни сақлаб қолиш учун шудгор қилинган ерларга борона бостирилмоқда. Квадрат-уялаб чигит экиладиган майдонларни тайёрлашга алоҳида эътибор берилаётир. Бу ерлар текисланмоқда, чегаралари тўғриланмоқда.

Колхозда бригада ва звеноларнинг экин майдонлари аниқланди ва ҳар бир бригада учун трактор ва қишлоқ хўжалик машиналари ажратиб берилди.

Экиш агрегатлари состави тўлдирилди ва улар МТСга бориб, чигитни режа сими ёрдами билан квадрат-уялаб экиш усулларини ўрганиб келдилар. Ҳозир экиш агрегати аъзолари тракторчилар билан биргаликда амалий машғулотлар ўтказиб, ўз малакаларини оширмоқдалар.

Колхоз правлениеси экиш кампаниясига тайёргарлик кўриш, экишни ўтказиш ва ғўзанинг дастлабки парвариши даврларида қилинадиган барча ташкилий, агротехник ва техник тадбирларни амалга ошириш билан бирга, колхозчилар ва механизаторларнинг иш шароитини яхшилашга ҳам ҳаракат қилмоқда. Барча дала шийпонлари ремонт қилиниб, жиҳозланяпти. Болалар яслиси ва боғчаларининг иши ҳам тартибга солинаётир.

Шубҳа йўқки, кўклам экиш кампаниясини ана шундай пухта тайёргарлик билан кутиб олаётган «Коммунизм» колхоз аъзолари ҳосилни ошириб, мамлакатга янада кўпроқ пахта етказиб бериш юзасидан олган мажбуриятларини шараф билан бажарадилар.

Т. АЗИЗОВ,
агроном.

Оржоникидзе районидаги «Қизил Ўзбекистон» колхози комсомол-ёшларининг ташаббусини қизғин қўллаб-қувватлаган Уртасарой районидаги «Коммунизм» колхозининг ёш пахтакорлари маҳаллий ўғит тўплаш ишини кучайтириб юбордилар. **1-сурат** «Коммунизм» колхозида далага ўғит ташиш пайти. Юқори Чирчиқ районидаги Андреев номли колхозда гўнг тўплаш ва қишлоқ хўжалик асбобларини ремонт қилиш ишлари ғоят уюшқоқлик билан олиб борилмоқда. **2-сурат** колхозчи ўртоқ **У. Мумбеков** боронани мойламоқда. **Г. Пун ва Қ. Розиқов** фотолари, (УзТАГ фотохроникаси).

Нуқул елкаларини қисадилар...

Тўсатдан эшикни очиб кабинетга кирдик-у, аллақанча тортишувлар ва маш-машалар устидан чиқиб қолдик. Бу воқиа Гулистон районидаги Бушуев номли совхоз директорининг кабинетида рўй бераётган эди.

Директорнинг стулида басавлат, қадди-қомати келишган бир киши ўтирибди. Унинг қаршисида оқ пўстинли, юмалоқ юзли киши шипга қараб, папирос тутунидан ҳалқа ясамоқда. Совхознинг собиқ директори ўртоқ Галицинский пўлат сандиқ ёнидан ўрин олган. Атрофдаги стул ва диванларда ҳам бир неча киши қўлларини тиззасига қўйиб ўтирибди.

Гап кўклам экин кампаниясига тайёрлик тўғрисида борар эди. Директор стулида ўтирган басавлат киши Ўзбекистон ССР Совхозлар министрлигининг вакили, старший зоотехник ўртоқ Я. Суханов экан. Унинг қаршисида ўтирган оқ пўстинли, юмалоқ юзли киши эса совхознинг собиқ старший зоотехниги ва ҳозир директорлик вазифасига тайинланган ўртоқ В. Гриценко эди. Ўртоқ Суханов атрофга бир назар ташлагач, жилмайиб гапира бошлади:

— Буларнинг ишига сира тушуниб бўлмайди, ишнинг на боши ва на охири бор.

— Нимага тушуниб бўлмас экан, сал иш билан танишилса басда, — деди совхознинг собиқ директори ўртоқ Галицинский зарда билан.

Гапга совхоз партия ташкилотининг секретари ўртоқ П. Прошин аралашди:

— Тўғрисини айтсам, Совхозлар министрлиги бизни чалғитаяпти. Биз 500 гектар ерга чигит экишни планлаштирсак, министрликдаги ўртоқлар 1200 гектар ерга экасизлар деяптилар. Хўш, бунга ер қани?

— Ҳаммаёқ ер-ку, — деди ўтирганлардан бири.

— Ер-ку кўп, аммо сув қани, ариқ қани, ишчи кучи қани?

Янги директор ўртоқ Гриценко бунга эътироз билдириб:

— Ер тайёр эмас, мен 600 гектар ер қаердалигини ҳалигача билмайман. Ер бор деган билан сув бўлмаса бекор-да. Ўтган йили 200 гектар ер қолиб кетди-ку.

Гап-сўзлар шу зайлда давом этаверди. Ниҳоят, биз бу йил совхоз қанча ерга чигит экишини, шу чигит экиладиган ерларга сув чиқиш ва чиқмаслигини, қанча ишчи кучи, техника борлигини суриштира бошладик.

— 1200 гектар ер борми? Мана шу ерларга сув чиқарса бўладими?

— Бор, бор, сув чиқарса ҳам бўлади. Қисман ерларни текислаш керак, — дея ўртоқ Гриценко ўзининг олдинги сўзининг тескарисини айтди.

Маълум бўлишича, совхозда ер ҳам, сув ҳам, техника ва ишчи кучлари ҳам етарли. Фақат ана шу резервлардан фойдаланишгина ёмон. Совхоз раҳбарлари доим ишчи кучларининг камлигидан нолийдилар. Айниқса, партия ташкилотининг секретари ўртоқ Прошин нолишни кўп қилади. Лекин у яқинда бўлиб ўтган бир мажлисда совхоз территориясида яшовчи 1069 сайловчи рўйхатга олинганини ўз тили билан айтиб берган эди. Афтидан совхоздаги ўртоқлар имкониятлардан фойдаланиш ўрнига нуқул нолиш қилишга ўрганиб қолганлар.

Ўтган йили пахта теримида ҳам улар худди шундай таъсир остида қолиб, мавжуд ишчи кучларини тўла сафарбар этмадилар. Кўпгина пахта терилмай қолиб, пахта тайёрлаш плани бажарилмади. Ҳозир ҳам бор кучдан фойдаланишга аҳамият берилмаётир.

Совхозда 80 минг кубометр ҳажмда ариқ-зовурлар тозаланиши керак. Лекин 15 минг кубометр ҳажмда иш планлаштирилган. Бунинг сабаби суриштирилса, эски ва янги директор ҳам, партия ташкилотининг секретари ҳам елкаларини қисадилар, холос. Улар нуқул: «Планни министрлик берган, министрлик билса керак», — дейдилар. Министрлик вакили ўртоқ Суханов эса бу ҳақда қитдай ҳам таассуротга эга эмас, у ҳам фақат елка қисади.

— Ариқ-зовурлар тозаланаяптими? — деб сўрадик.

— Қаёқда дейсиз, ишни энди бошлаймиз.

— Маҳаллий ўғит тайёрлаш иши қандай?

Бош агроном ўртоқ Ҳамид Мажидов, планга мувофиқ 10 минг тонна маҳаллий ўғит тайёрлашимиз лозим бўлса, шундан ҳозиргача атиги 200 тонна тайёрладик, дейди.

Ерларнинг шўрини ювиш иши ҳам ҳардам хаёллик билан орқага сурилмоқда. 1200 гектар ернинг ҳалигача бир гектарида ҳам шўр ювилмаган. Ерларнинг бети шўрдан оқариб ётибди.

Иккинчи қурилиш-монтаж бошқармасининг бошлиғи ўртоқ Н. Хатенов совхоз ишчиларига маданий-маиший шароит яратиб бериш тўғрисида гапира бошлаган эди, министрлик вакили уни бир гап билан қоқиб ташлади.

— Агар сиз совхознинг ҳақиқий аҳволи билан, — дейди Хатенов жаҳли чиқиб, — танишмоқ учун келган бўлсангиз, ишнинг бу томонига ҳам эътибор беринг-да.

Совхозлар министрлигининг вакили бу ҳақли талабга ўйламасдан туриб, тутуриқсиз жавоб бериб, роса кулги бўлди.

Хуллас, Бушуев номли совхозда ишлар пала-партиш бўлиб қолган. Экин планлари ҳақида тайинлик бир нарсани билиш қийин. Ҳамма ерда кўклам экин кампаниясига қизғин тайёрлик кўрилаётган ҳозирги пайтда совхоздаги ўртоқлар ҳали қўлларини чўнтакларидан чиқармаганлар.

Совхозга Крупская номли колхознинг кенг, текис ва сердарахт кўчаларидан ўтиб борилади. Совхоз чегарасига етишингиз билан ўзингизни тўсатдан даштга чиқиб қолгандай ҳис қиласиз. Унда на дарахт, на дурустгина йўл бор. Қишда лойда сузилса, ёзда чангдан кўз очиб бўлмайди.

Бушуев номли совхозда кўклам экиш кампаниясига тайёргарлик ишлари ҳам, совхоз территориясини кўкаламзорлаштириш ҳам, ободончилик ишлари ҳам, ишчиларга қулай маиший шароит яратиб бериш ҳам мутлақо қониқарсиз. Совхозлар министрлиги бу совхоздан хабар олиши, пахта майдонини «500 гектар, 1200 гектар» деган планларга аниқлик киритиб, ҳар хил иккиланишларга қатъий барҳам бериши керак. Министрлик совхозга ўртоқ Сухановга ўхшаш қуруқ гап сотадиган вакилларни эмас, балки ишга амалий ёрдам бера оладиган ташкилотчи ходимларни юбориб туриши зарур.

Б. ҲАЛИЛОВ,
М. ҒОЗИЕВ.
«Тошкент ҳақиқати»нинг махсус мухбирлари

Гўнг тўплаш ва уни сақлашни яхши уюштирайлик

Гўнг ва бошқа маҳаллий ўғитларнинг фойдали томони фақат уларнинг ўсимлик учун зарур озиқ моддаларига эга бўлишлигида эмас, балки тупроқнинг физик ва биологик хоссасига ижобий таъсир этишида ҳамдир. Органик ўғитлар туфайли тупроқ бети қатқоқланмайди, балки ўсимликнинг илдиз зонасига ҳаво кириши яхшиланиб, нам режими ҳам тартибда туради.

Кўпгина колхозлар гўнгнинг ўғит сифатида катта аҳамиятга эга эканлигига қарамасдан, уни тўплаш ва сақлаш ишларига етарли даражада эътибор бермайдилар, гўнг отхоналарда ва чорва фермалари ёнидаги ҳовлиларда тартибсиз ҳолатда уюб қўйилади. Бунда қиш ёғинлари ва қор сувлари таъсирида гўнг ишқорсизланса, баҳор ва ёзнинг иссиқ кунларида ғозсиз бўлиб қолади, қурийди.

Энг қимматли, азотли ва калийли ўғит ҳисобланган гўнг шатмоғи одатда йиғиштирилмайди. Бунинг натижасида гўнгдаги мавжуд озиқ моддаларнинг анчагина қисми йўқолади. Шу билан бирга, чорва бинолари ва ҳовлиларда санитария жиҳатидан ёмон шароит ҳам вужудга келади.

Колхоз ва совхозлар гўнгдан яхши фойдаланиш учун уни тўплаш ҳамда тўғри сақлашга катта эътибор беришлари керак. Бунинг учун биринчи навбатда колхоз ва совхозларда типовой ва оддий гўнгхоналар қуриш, гўнгни кўпайтириш тадбирларини кўриш зарур. Гўнгни сақлаш, айниқса унинг қимматли қисми — шатмоғини йўқотмаслик учун ҳамма жойда тўшамалардан фойдаланиш лозим. Тажриба шуни кўрсатдики, қўлда боқилаётган моллар остига тўшамалар солиш йўли билан гўнг миқдорини 40-50 процент кўпайтириш ва унинг сифатини яхшилаш мумкин бўлади. Масалан, битта отдан бир кунда 14 килограммгача гўнг олиш мумкин. Лекин шу от остига 3-6 килограмм тўшама солинганда гўнг миқдорини 22-26 килограммга етказиш мумкин бўлади.

Текшириш шуни кўрсатдики, тўшама солинмаганда гўнгда 0,35-0,40 процент миқдорида умумий азот, 0,02-0,09 процент миқдорида аммиакли азот бўлади. Агар ҳар хил ҳашаклар, от ва молларнинг нушхўртларидан тўшама солиб турилса, умумий азот миқдори 1,5-2 баравар, аммиакли азот миқдори эса ҳатто 10 бараваргача кўпаяди.

Ҳар кунги гўнгни ўша куннинг ўзидаёқ гўнгхонага чиқариб босиш керак. Бунда гўнг қат-қатланиб босилади. Ҳар қатлам 0,5 метрдан ошмаслиги зарур. Биринчи қатлам босилиб, зичлангандан кейин унинг устига иккинчи, учинчи ва ҳоказо қатламлар босилади. Умуман, шу хилда босилган гўнг уюмининг баландлиги 1,5-2 метрдан ошмаслиги лозим. Гўнгхона тўлгандан кейин унинг усти 15-20 сантиметр қалинликда тупроқ билан ёпилади.

Гўнгдан энг кўп фойдаланиш учун уни ерга шудгорлаш пайтида ва, биринчи навбатда, эскидан экин экилиб келинаётган ерларга солиш лозим. Бунда ҳар гектар ерга 10-12 тоннадан гўнг солиш ва унга нормада белгиланган миқдорда суперфосфат қўшиш фойдали. Агар ер кузда шудгор қилинмаган бўлса, унга баҳорги ҳайдаш пайтида гўнг солиш, бунда ҳам албатта суперфосфат қўшиш керак. Ерни ҳайдаш олдидан гўнглашда дастлаб гўнг сочилади ва унинг устидан суперфосфат сепилади. Гўнгдаги озиқ моддаларни йўқотмаслик учун ерни шу куннинг ўзидаёқ ҳайдаб чиқиш зарур.

Кўкламги ер ҳайдашдан ортиб қолган гўнгни, шу билан бирга, янгидан тўпланган гўнгларни ғўзани озиқлантириш даврига мўлжаллаб тайёрлаш керак. Бу гўнгларга минерал ўғитлар қўшилиб, ғўза озиқлантирилади. Органик минерал ўғитлар аралашмасини тайёрлашда ҳар бир килограмм минерал ўғит ҳисобига 7 килограммдан гўнг олинади. Гўнг яхшилаб майдаланиши ва кўзи беш миллиметрли ғалвирларда эланиши керак.

Баъзи колхозлар ғўза охирги марта озиқлантирилиб, ҳосил тўплаш даврига кирганда ҳам ерга маҳаллий ўғит соладилар. 1956 йилда колхозларнинг ғўза ҳосил тўплаш даврига кирганда уни маҳаллий ўғит билан озиқлантириш тажрибалари синаб кўрилди. Бунда ҳар гектар ерга икки тонна ҳисобидан эгат ораларига ярим чириган ва чириган гўнг солинди. Натижада бу қўшимча солинган маҳаллий ўғит таъсирида ҳар гектар ҳосили 2 центнерданга кўпайди.

Колхоз ва совхозларимиз шу кунларда маҳаллий ўғит жамғариш ва уни далага чиқариш, биринчи навбатда уни, кўкламда ҳайдаладиган ерларга солишга тайёрлаш тадбирларини кўришлари керак.

Е. ВЛАСЕНКО,
СоюзНИХИнинг илмий ходими.

Ғайратли механизаторлар

Оққўрғон районидаги 1-МТСнинг ўртоқ Гусейнов бошлиқ трактор бригадаси механизаторлари бу йил ҳам мўл ҳосил етиштиришга муносиб ҳисса қўшиш учун астойдил ҳаракат қилмоқдалар. Бу йил механизатор ўртоқ Салимов 1200 гектар ғўзани культивация қилиш мажбуриятини олди. Бригадага бириктилган тракторлар, тирков асбоблари сифатли ремонтдан чиқарилди. Ҳозир бу ватанпарварлар чигит экишни тез ва намунали ўтказишни сабрсизлик билан кутиб турибдилар.

Шунингдек, 2-МТС механизаторлари ҳам чигит экиш кампаниясига пухта тайёргарлик кўриб, ремонт ишларини тамомлаш арафасида турибдилар. Ўртоқ Н. Р. Сергеев бошлиқ трактор бригадасининг механизаторлари бу соҳада бошқаларга намуна бўлиб, шу пайтгача 2 ҳайдов трактори, 11 универсал, 5 сеялкани аъло сифатли ремонтдан чиқардилар. Яхши сифатли ва муддатидан олдин ремонтдан чиққан механизмларнинг ҳаммаси шу бригадалар хизмат қиладиган Каганович номли колхозга келтириб қўйилди.

М. КАНЗАФАРОВ.

ФЕЛЬЕТОН

Раис Беғамбой, иши пойма-пой

Мана, бизнинг раисга қаранг!
Ҳоври баланд, мўйлови таранг.
— Дала иши суст-ку! —
десангиз,
Бир баҳона топишга паранг.
Ҳали баҳор келмаган эмиш,
Бир ойдан сўнг бошланармиш иш.

Ҳарёқда гап, зиёфат қуюқ.
Эсон бўлсак, дала иши ҳам
Битиб кетар, бунга кўнгил тўқ.
Баҳорнинг йўқ эртаю-кечи,
Сабир қилиб турайлик пичи.
Қурбақалар ҳали уйқуда,
Ҳали чиқмаган-ку ниначи».
Дангасалик сири очилиб,
Беғамбойнинг ақли сочилиб,
Айбни энди ёмғирга қўйди

П. Шестаков чизган расм.

Бу ерларнинг осмони бошқа,
Бу ердан тез кетмас эмиш қиш.
Инвентарлар тўзғиб ҳарёқда,
Тракторлар дам олар боғда,
Баҳорга чап бериб Беғамбой,
Ҳар кун бориб ов қилар тоғда.
«Шу кунларда, — дейди, —
вақтим йўқ,

— Ерларимиз лой, — дейди, —
шилп-шилп.

* * *

Районда гап зўр-қайнар булоқ,
Баҳор арзин эшитмас қулоқ.
Район ходимлари чопишар,
Сводкани қилишиб улоқ.

Ўткир РАШИД.

Чигит экадиган янги сеялка

«Ўзбексельмаш» заводи коллективи республикада пахтачиликни ривожлантириш ишига муносиб ҳисса қўшмоқда. Заводда ҳар йили кўплаб ишлаб чиқарилаётган сеялка ва турли қишлоқ хўжалик машиналари республикамиз далаларида муваффақият билан ишлатиляпти. Бу эса колхозчиларнинг қўл меҳнатини енгиллаштириб, ишлаб чиқариш унумдорлигини ошираётир. Заводда ишлаб чиқарилаётган бу машиналар Ўзбекистондагина эмас, балки Ўрта Осиёнинг бошқа республикаларида, ҳатто бошқа демократик республикаларнинг далаларида ҳам ишлатилмоқда.

Завод инженерлари, техниклари республикамиздаги илмий ташкилотлар билан ижодий ҳамкорликда иш олиб бораётганликлари туфайли қишлоқ хўжалик машиналарини янада такомиллаштирмоқдалар, янгидан-янги машиналар ишлаб чиқармоқдалар. Шу йилнинг февраль ойидан бошлаб заводда ишлаб чиқарила бошлаган СКГХ-4-6 маркали янги сеялка шулар жумласидандир. Бу машина илгариги СКГХ-4 маркали сеялканинг модернизация қилинган янги моделидир. Сеялканинг афзаллиги шундаки, у бир йўла 6 қаторга 45х45 ва 50х50 схемасида, 4 қаторга 55х55 ва 60х60 схемасида чигит экиш учун мослаштирилган. Бу сеялка билан чигит экилаётган вақтда эгат ораларига ўғит сочиб кетиш ҳам мумкин. Машина ДТ-24 тракторига тиркалади, ана шунда 2,7 метр кенгликдаги ерга бир йўла чигит экиш имконияти туғилади.

Янги машинанинг ишлаб чиқарилишида механика цехининг бошлиғи Сторожик, токарлардан Астанқулов, Кацюп, Канонюк, йиғувчилардан Шокиров каби ўртоқлар ўзларининг қимматли маслаҳатлари, таклифлари билан актив қатнашдилар.

Ҳозир бу рационализаторларнинг номи завод коллективи томонидан ҳурмат билан тилга олинмоқда, уларнинг илғор иш усуллари кенг оммалаштирилмоқда.

Заводда ана шундай янгидан-янги қишлоқ хўжалик машиналарининг ихтиро қилиниши ишчилар билан бир қаторда, шубҳасиз, пахтакорларимизнинг ҳам фахридир.

Б. ИМОМОВ.

Суратда: завод майдонида йиғув цехидан янгигина чиқарилган СКГХ-4-6 маркали сеялкалар.

Фото авторники.

Далалардан дараклар

МИРЗАЧЎЛ. Ўтган йили давлатга пахта топшириш планини муваффақиятли бажарган Каганович номли колхоз аъзолари бу йил ҳам мўл ҳосил етиштириш учун курашиб, кўклам экиш кампаниясига тайёргарликни кундан-кунга кучайтирмоқдалар. Бу йил колхознинг пахта майдони 650 гектарга кенгайтирилди. Экин майдонларининг деярлик барчаси кузда сифатли қилиб шудгор қилинган. Шу кунларда далага кўплаб маҳаллий ўғит ташиб чиқарилаётир. Ариқ-зовурларни тозалаш ишлари ҳам қизғин давом эттирилмоқда.

Ҳ. САГИЗОВ.

* * *

ОКТЯБРЬ. Киров номли колхозда кўклам дала ишлари кучайтириб юборилди. Артелдаги мавжуд қишлоқ хўжалик асбоблари бундан бир неча кун илгари сифатли қилиб ремонтдан чиқарилди. Жумладан, 100 та зиг-заг борона, 106 мола, 103 окучник, 31 арава ва бошқа қишлоқ хўжалик асбоблари мавсумга тахт қилиб қўйилди.

А. ЖАЛОЛОВ.

ВЕРХНЕ-ВОЛИНСК. Куйбишев номли колхозда маҳаллий ўғит тўплашга катта эътибор берилмоқда. Бунинг учун 6 автомашина, 12 отарава ва етарли миқдорда ишчи кучлари ажратилган. Аравакаш ва шофёрлардан М. Эркабоев, Ф. Абдуллаев, Рустамов каби ўртоқлар гўнг ташишда бошқаларга ўрнак бўлиб, кундалик нормаларини 2-3 ҳиссага етказиб бажараётирлар.

Х. ФАЙЗИЕВ.

* * *

ҚУЙИ ЧИРЧИҚ. Ленин номли колхознинг 800 гектар экин майдони сифатли қилиб ҳайдаб қўйилган. Ҳайдаш олдидан ҳар гектар ерга 300 килограммдан маданий ўғит солинди. Ариқ-зовурларни тозалаш, қишлоқ хўжалик асбобларини ремонт қилиш ишлари ҳам тез кун ичида тугалланади.

Колхоз аъзолари бу йил ҳар гектар ердан 90 центнердан каноп ва жут ҳосили олиш учун курашмоқдалар.

Қ. ПЕРШЕЕВ.

СЕРГЕЙ ЯКОВЛЕВИЧ ЖУКНИНГ ДАФН ЭТИЛИШИ

4 мартда Москва Қизил майдонида атоқли совет гидроқурувчиси академик, СССР Олий Советининг депутати, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони Сергей Яковлевич Жук дафн этилди.

Пойтахт меҳнаткашларининг вакиллари, олимлар, инженерлар, марҳумнинг ўртоқлари ва дўстлари С. Я. Жук хотирасига бағишланган митингга тўпландилар. Н. А. Булганин, Л. М. Каганович, Г. М. Маленков, В. М. Молотов, М. Г. Первухин, М. З. Сабуров, М. А. Суслов, Г. К. Жуков, Д. Т. Шепилов Мавзолей минбарига чиқдилар.

Мотам митингида СССР Министрлар Совети қурилиш ишлари Давлат комитетининг раиси СССР Министри В. А. Кучеренко КПСС Марказий Комитети ва СССР Министрлар Совети номидан, СССР фанлар академияси номидан академик А. Н. Несмеянов, Гидропроект бошлиғининг ўринбосари Г. А. Руссо, Электростанциялар министрлиги ва Гидропроект номидан нутқ сўзладилар. Улар С. Я. Жукни атоқли гидроқурувчи деб таърифладилар. Унинг бевосита раҳбарлиги остида Совет Иттифоқида энг йирик гидротехника иншоотлари — Сталин номидаги Оқ денгиз-Болтиқ канали, Москва номли канал, Юқори Волга электростанциялари, кемалар қатнайдиган Ленин номли Волга-Дон канали, Цимлянск-гидростанцияси, шунингдек Куйбишев ГЭСининг биринчи навбати қурилган эди. Кейинги вақтларда С. Я. Жук Волгада Сталинград ва Саратов гидростанциялари, Камада Воткинск ва Қуйи Кама гидростанциялари қурилиш соҳасидаги қидирув ва текшириш-проект ишларига раҳбарлик қилган эди.

Мотам митинги тамом бўлганидан кейин С. Я. Жук ҳоки солинган қути тўп овозлари ва Совет Иттифоқи Давлат гимни садолари остида Кремль деворига қўйилди ва мармар плита билан ёпилди. Бу плитага марҳумнинг туғилган ва вафот этган куни ёзилган.

Аскарлар С. Я. Жук билан сўнгги марта видолашиб, Мавзолей олдидан ўтдилар. (ТАСС).

ЛИВИЯНИНГ СУВ ТОШҚИНИДАН ЗАРАР КЎРГАН АҲОЛИСИГА СССРНИНГ ЁРДАМИ

СССРнинг Ливиядаги мувaққат ишлари вакили С. А. Ненчинов 2 мартда Ливия Ташқи ишлар министри Али Соҳили ҳузурига борди ва СССР Қизил Крести ва Қизил Ярим Ой жамиятлари Ижроия комитети номидан сув тошқинидан зарар кўрганларга ҳамдардлик изҳор қилди ва СССР Қизил Крести ва Қизил Ярим Ой жамиятлари иттифоқи Ижроия комитетининг Ливиянинг «Води Мажинин районида сув тошқинидан зарар кўрганларга ёрдам бериш олий комитети»га ўн минг сўм берганлигини билдирди.

Али Соҳили Ливия ҳукумати, халқи ва шахсан ўз номидан зарар кўрганларга билдирилган ҳамдардлик учун ва шу муносабат билан кўрсатилган ёрдам учун СССР Қизил Крести ва Қизил Ярим Ой жамиятлари иттифоқи Ижроия комитетига ташаккур билдирди.

САВОЛЛАРГА ЖАВОБ

ГАНА ДАВЛАТИ

Газетхонлардан О. Ҳамидов (Оржоникидзе райони), Р. Аҳмадхўжаев (Янгийўл райони), Ш. Қаюмов (Тошкент шаҳри) ва бошқа ўртоқлар бизга хат ёзиб, Гана (Олтин қирғоқ) мустақил давлат деб эълон қилиниши муносабати билан бу давлат ҳақида қисқача маълумот беришимизни сўраганлар. Биз қуйида бу ҳақда мақола босаётирмиз.

Собиқ инглиз мустамлакаси — Олтин Қирғоқ ва Англия қарамоғида бўлиб келган Того бугун расмий равишда мустақил деб эълон қилинади. Олтин Қирғоқ билан Того биргаликда Гана деган янги Африка давлатини ташкил этади.

Олтин Қирғоқ ва Тогога сиёсий мустақиллик берилиши Африка қитъасидаги миллий озодлик ҳаракати жиддий ғалабага эришганлигини, империализм мустамлакачилик сиёсати янада кўпроқ емирилаётганлигини кўрсатувчи далилдир.

* * *

Энг эски инглиз мустамлакаси бўлган Олтин Қирғоқ Ғарбий Африкада, Гвинея кўрфази соҳилида жойлашган. Унга шарқ томондан Того территорияси туташган. Бу территория биринчи жаҳон урушига қадар Германия мустамлакаси эди. Кейинчалик Того икки қисмга ажратилиб, Англия ва Франция давлатлари восилигига топширилди.

Бу ерда асосан африкали кашанти, эве, фанти ва бошқа халқлар яшайди. Европаликлар бир неча минг кишини ташкил қилади, холос.

Олтин Қирғоқ тўрт асрдан кўпроқ вақт чет элликлар ҳукмронлиги остида қолиб келди. Бу ерга дастлабки келган европаликлар — португалияликлар эди. Улар бу мамлакатда жуда бой олтин конларини топдилар ва уни Олтин Қирғоқ деб атадилар. Гвинея кўрфази соҳилида олтин борлиги тўғрисидаги хабар Европанинг бошқа кўп мамлакатларидаги осонгина бойиб олишга интилувчи кишиларнинг ҳам эътиборини жалб қилди. XVIII асрда Олтин Қирғоқда инглизлар пайдо бўлди ва улар Ашанти деган Африка давлатининг ерларини босиб ола бошладилар. Ерлик аҳоли мустамлакачиларга қаттиқ қаршилик кўрсатди. Англия 1847 йилда Олтин Қирғоқни ўз мустамлакаси деб эълон қилган бўлса ҳам, лекин мамлакатдаги ҳарбий тўқнашувлар XX асрнинг бошларига қадар давом этди.

Босқинчилар маҳаллий аҳолининг қаршилигини ўт ва қилич билан бостирдилар, аҳолини таладилар ва қул қилиб сотдилар. Гвинея кўрфази қирғоқларидан «қора ёғоч» (мустамлакачилар негрларни мана шундай таҳқирли ном билан атар эдилар) ортган юзлаб кемалар Шимолий — Америка Қўшма Штатларидаги қул бозорларига жўнатилиб турар эди.

Чет элликлар зулми мамлакат ҳаётининг ҳамма соҳасида мудҳиш из қолдирди. Ўлка хомашё ва арзон ишчи кучи манбаига айлантирилди. Мустамлакачилар маҳаллий аҳолини очликка, қашшоқлик ва ҳуқуқсизликка мубтало қилдилар. Мамлакатнинг табиий бойликларини эксплуатация қилиб, беҳисоб бойликлар орттирдилар.

Олтин Қирғоқнинг четга чиқарадиган асосий маҳсулоти какаодир. Какао ишлаб чиқаришда бу ўлка дунёда биринчи ўринда туради, йилига 200 минг тоннадан кўпроқ какао етиштиради. Мамлакатдаги энг яхши ерларни инглиз какао плантациялари эгаллаб олган. Шунингдек, Олтин Қирғоқ чет мамлакатларга пальма мойи, кокос ёнғоғи ва бананлар ҳам чиқаради. Мана шундай ўсимликлар кўп ўстирилганлиги учун дон экиладиган майдон оз ва шу туфайли ҳам африкаликлар тез-тез очарчиликка дучор бўлиб турадилар.

Олтин Қирғоқ хилма-хил фойдали қазилмаларга бой ўлкадир. У, олтин қазиб чиқариш бўйича Африкада иккинчи ўринни эгаллайди (йилига 20 минг килограммдан кўпроқ олтин қазиб чиқарилади). Баъзи дарёларнинг қирғоқларида олмос

Гана давлатининг майдони 237.8 минг квадрат километр бўлиб, тахминан Буюк Британия майдонига тенг келади. Мамлакат аҳолиси — 4,6 миллион кишидир.

учраб туради. Мамлакатнинг ғарби-жанубида марганец рудаси қазиб олинади. Марганец рудаси қазиб олиш жиҳатидан Олтин Қирғоқ дунёда (Ҳиндистон ва Жанубий Африка Иттифоқидан кейин) учинчи ўринни эгаллайди. Бундан ташқари, Олтин Қирғоқда четга чиқариб сотиладиган қимматли дарахтлар ҳам ўсади.

Олтин Қирғоқ экономикасида Англия ва Америка капитали ҳукмронлик қилади. Англия фирмалари какао чиқаришни контроль қилади, марганец рудасини қазиб чиқариш ва сотиш эса Америка трестининг қўлидадир.

Чет эл монополиялари мамлакат меҳнаткашларини аёвсиз эксплуатация қиладилар. Малакали негр ишчиси инглиз ишчисидан 20 баравар кам ҳақ олади. Малакасиз маҳаллий ишчига эса европалик малакасиз ишчидан 40-50 ҳисса кам ҳақ тўланади. Африкаликлар медицина ёрдамидан маҳрумдирлар. Шунинг учун минглаб кишилар турли юқумли касалликларнинг қурбони бўлмоқда. Мамлакатнинг жанубида яшовчи аҳоли учун це-це пашшаси катта офат келтиради (це-це — трипанозома касаллигини юқтирувчи пашшадир). Олтин Қирғоқда туғилган ҳар бир минг боладан 120 таси чақалоқлик вақтидаёқ ўлиб кетади.

Африкаликларнинг маданий жиҳатдан юксалишига мустамлакачилар ҳар томонлама тўсқинлик қилиб келдилар. Шу туфайли аҳолининг 90 проценти саводсиздир.

Олтин Қирғоқ аҳолиси ўз золимларига қарши кўп йиллардан бери кураш олиб бормоқда. Бу кураш айниқса иккинчи жаҳон урушидан кейин кучайиб кетди. 1948 йилда мустамлаканинг маъмурий маркази—Аккрада тинч намойиш бўлди. Намойишда ҳарбий хизматдан қайтиб келган кўп аскарлар иштирок этдилар. Инглиз маъмурлари бу намойишни ваҳшийларча бостирдилар, бироқ улар африкаликларнинг курашни давом эттиришга бўлган иродасини синдира олмадилар. Озодлик ҳаракати яна кенг қулоч ёзди. Ўзларининг қалбаки конституциялари проекти ёрдами билан мустамлакачилар 1951 йилда африкаликларнинг курашини сусайтиришга уриниб кўрдилар. Лекин бу найранг барбод бўлди. 1951 йилда бўлиб ўтган сайловларда прогрессив Халқ партияси каттагина ютуққа эришди. Бу партиянинг бошлиғи Кваме Нкруме министрлар кабинетини тузди. Бу кабинет мамлакатда бир қанча реформаларни амалга оширди. Халқ партияси 1956 йилги сайловларда қонун чиқарувчи Мажлисда кўпчилик ўринни эгаллади. Миллий озодлик ҳаракати мамлакатда тобора кенгайиб борди. Мана шундай шароитда Англия Олтин Қирғоққа сиёсий мустақиллик беришга мажбур бўлди. Олтин Қирғоққа ва Тогога мустақил давлат ҳуқуқи берилди. Бу давлат Миллатларнинг Британия ҳамкорлиги деб аталган составга киради. Англия қироличаси янги давлатда ўз генерал-губернаторига эга бўлади. Қонун чиқарувчи ҳокимият президент бошчилигидаги парламент қўлида бўлади. Министрлар кабинети ижро этувчи ҳокимият ҳисобланади.

Гана давлатининг халқи ўз мамлакатининг миллий озодлиги йўлида муҳим қадам қўйди. Сиёсий мустақилликка эришганлик мамлакатда чет эл монополияларининг зўровонлигига қарши курашни, аҳолининг турмуш савиясини ошириш учун курашни қизитишга катта имкониятлар очиб беради. Совет кишилари ёш Африка давлатига иқтисодий мустақилликка эришиш ва ўз мамлакатининг суверенитетини мустаҳкамлаш ишида катта муваффақиятларга эришишини истайдилар.

В. ВАСИЛЬЕВ.

ИШТВАН ДОБИ БУДАПЕШТ РАДИОСИ ОРҚАЛИ СЎЗЛАДИ

БУДАПЕШТ, 4 март (ТАСС). Венгрия Халқ Республикаси президиумининг раиси Иштван Доби кеча Будапешт радиоси орқали венгер деҳқонларининг сиёсий ва иқтисодий вазифаларига бағишланган нутқ сўзлади.

У, яқинлашиб келаётган кўклам дала ишларининг муҳимлигини алоҳида таъкидлаб, бу йил ҳосил бера олиши мумкин бўлган ҳар бир парча ердан дон олмоқ керак, деди. Бундан деҳқонлар сингари бутун мамлакат ҳам манфаатдордир. Ҳукумат ана шу мақсадга эришмоқ учун барча зарур шарт-шароит яратишда меҳнаткаш деҳқонларга мумкин бўлган ҳамма ёрдамни беради.

Иштван Доби Венгриядаги октябрь воқиаларига тўхталиб таъкидладики, Совет Иттифоқи контрреволюцияга қарши курашда венгер халқига ёрдам кўрсатиб, ғоят тарихий вазифани ҳал этганлигини, революцион ишчи-деҳқон ҳукуматининг ташкил этилиши, бу ҳукуматнинг ёрдам кўрсатиб СССРга мурожаат қилгани ва Совет Иттифоқининг қуролли контрреволюцияга қарши ана шу ёрдамни кўрсатишга қарор берганлиги бутун венгер халқини қандай фалокатлардан халос қилганлигини англаётган кишиларнинг сони вақт қанча кўп ўтса, шунча кўпаймоқда.

И. Доби хўжалик қурилиши масалаларига тўхталиб айтдики, Венгрия қишлоқ хўжалиги агар деҳқонлар ғайратларини сусайтирмасалар бу йил халқ хўжалигини яхши ҳосил билан таъминлай олади. Бунинг устига деҳқонларнинг ишлаб чиқариш ғайрати ошганлиги натижасида бу йил қишлоқ хўжалик ишлаб чиқариши даражасини бир мунча ошириш имконияти бор.

Ҳозирги давлат раҳбарлиги, деб давом қилди. И. Доби, қишлоқ хўжалик соҳасидаги аввалги нотўғри сиёсат оқибатларини ҳозирдаёқ асосан тугатди ва тугатмоқда. Табиийки, биз социалистик давлат қураётган эканмиз, бизнинг қишлоқ хўжалигимизда ҳам социализм қуриш мақсадидан бўлак мақсаднинг бўлиши мумкин эмас. Давлат яккаҳол хўжаликларнинг ишлаб чиқариш даражасини оширмоқ учун ҳам деҳқонларга максимал ёрдам кўрсатмоқда.

Президент Носир ва король Сауднинг Иорданияга қиладиган сафарига доир

ҚОҲИРА, 4 март (ТАСС). МЕН агентлигининг мухбири Уммондан қуйидагиларни билдиради: король маҳкамасининг бошлиғи Талхуни айтдики, тўрт араб давлатлари бошлиқларининг Қоҳира кенгаши вақтида Иордания короли Хусайн Саудия Арабистони короли Саудни ва Миср президенти Носирни расмий визит билан Иорданияга боришга таклиф қилган эди.

Талхуни айтдики, король Сауд ва президент Носир бу таклифни қабул қилганлар. Сафарнинг муддати кейинроқ белгиланади.

НОРВЕГИЯ КОМПАРТИЯСИНИНГ IX СЪЕЗДИ

1 мартдан 3 мартгача Ослода Норвегия Коммунистик партиясининг IX съезди давом этди. Илгари хабар берилганидек, съездда 240-га яқин делегат ва меҳмон қатнашди. Меҳмонлар орасида бир қанча мамлакатлардаги қардош коммунистик ва ишчи партияларнинг вакиллари ҳам бор эди.

Съездда партия раиси Э. Левлиеннинг «Норвегия Компартияси тинчлик, демократия ва миллий мустақиллик учун курашда» деган темада қилган доклади, марказий контроль комиссиясининг доклади ва ташкилий масалалар ҳақидаги доклад тингланди ҳамда муҳокама қилинди.

3 мартда съезднинг сўнгги мажлисида актуал ички сиёсий масалалар ва халқаро масалалар юзасидан бир қанча резолюция ва баёнотлар қабул қилинди.

Съездда умумий сиёсий масалалар юзасидан қабул қилинган резолюцияда айтилишича, Норвегия халқи тинчликка ва фаровонли келажакка астойдил интилмоқда. Айни бир вақтда Норвегия меҳнаткашлари мамлакатнинг янги сиёсий йўлини амалга ошириш тўғрисидаги талабни тобора қўллаб-қувватламоқдалар.

Съезд Норвегиянинг барча меҳнаткашларини мамлакатнинг миллий мустақиллигини таъминлаш, қуролланишнинг машаққатларини енгиллаштириш ва ҳарбий хизмат муддатини қисқартириш, термоядро қуролининг ҳамма турларини ишлаб чиқаришни тақиқлаш, БМТни мустаҳкамлаш, барча ҳарбий блокларни тарқатиб юбориш ва барча мамлакатларнинг территорияларида чет эл қўшинлари базаларини тугатиш тўғрисидаги талабни амалга ошириш йўлида бирлашишга чақиради.

Сўнгра, резолюцияда меҳнаткашларнинг турмуш даражасини изчиллик билан кўтариш, энг йирик хусусий банкларни, страхование жамиятларини ва энг муҳим саноат корхоналарини национализация қилиш, нархларнинг қатъий даражасини сақлаш, меҳнатдан олинадиган одатдаги даромадларга солинадиган солиқ миқдорини камайтириш, социал страхованиенинг мавжуд системасини яхшилаш ва шу сингарилар ҳақидаги талаблар илгари сурилади.

Бизнинг партиямиз, дейилади резолюциянинг охирида, ана шу асосда мамлакатимиздаги барча ижобий ижодкор кучлар билан ҳамкорлик қилишга тайёрдир. Биз ана шу асосда мамлакатимиздаги ишчилар ҳаракатини ташкилий жиҳатдан бирлаштиришга тайёрмиз.

Шу йилнинг куз фаслида стортинг (Норвегия парламенти)га сайлов ўтказилиши муносабати билан ҳам съезд резолюция қабул қилди.

Съездда Норвегия Компартиясининг раҳбар органлари сайланди. Э. Левлиен яна бир овоздан Компартия раиси қилиб сайланди. Компартия Марказий комитети составига 30 киши сайланди. 5 кишидан иборат марказий контроль комиссияси ҳам сайланди. Р. Далланд бу комиссиянинг раиси қилиб сайланди.

Норвегия Компартиясининг раиси Э. Левлиен съездда сўзлаган охирги нутқида, жумладан, съезд тинчлик, прогресс ва социализм учун курашда Норвегия ишчилар синфини бирлаштириш ва активлаштиришга қаратилган муҳим қарорлар қабул қилганлигини таъкидлади. (ТАСС).

Вьетнам халқи Вьетнам меҳнаткашлар партияси ташкил этилганлигининг 6 йиллигини нишонламоқда

ХАНОЙ, 4 март. (ТАСС). Вьетнам Демократик Республикасининг аҳолиси шу кунларда Вьетнам меҳнаткашлар партияси ташкил этилган куннинг 6 йиллигини нишонламоқда.

Ханойда 2 март куни оммавий митинг бўлди. Митинг партия ташкил этилган куннинг йиллигига бағишланган эди. Унга 10 мингдан кўпроқ киши қатнашди. Митинг қатнашчилари орасида Вьетнам Демократик Республикасининг президенти Хо Ши Мин ҳам бор эди.

3 март куни Ханойда партия ташкил этилганлигининг 6 йиллигини нишонлашга бағишланган оммавий намойиш бўлди. Шу муносабат билан ташкил этилган митингда бош министр ўринбосари ва миллий мудофаа министри Во Нгуен Зиап сўзлади.

У НУ ПАРЛАМЕНТДА НУТҚ СЎЗЛАДИ

РАНГУН, 4 март. (ТАСС). Бугун Бирма парламентида Бирманинг янги бош министри У Ну нутқ сўзлади. У Ну айтдики, Бирмада бош министрнинг ўзгарганлиги «Бирма ҳукуматининг сиёсати ва фаолиятида ўзгариш туғдирмайди. Истеъфо берган ҳукумат каби янги ҳукумат ҳам халқ эркинлиги антифашист иттифоқи томонидан тузилган.

У Ну Бирма олдида турган иқтисодий вазифаларга тўхталиб, бу вазифаларни ҳал этмоқ учун кўп иш қилиш керак, деди. Келгусида, деди У Ну, Бирмада шолидан ташқари буғдой, пахта, тамаки, ва чет элларга чиқариладиган бошқа экинлар ҳам экилади. У Ну Совет Иттифоқи билан имзоланган битим бу соҳада белгиланган планларни бажаришга ёрдам беради, деб уқтириб ўтди.

ЦЕЙЛОН БОШ МИНИСТРИНИНГ БАЁНОТИ

ДЕҲЛИ, 4 март. (ТАСС). Пресс Траст оф Индиа агентлигининг билдиришига қараганда, 2 мартда Галлда Цейлондаги ҳукмрон бирлашган халқ фронтининг асосий қатнашчиси «Шри ланка фридом парти»нинг ҳар йили ўтказиладиган конференцияси очилган.

Бош министр Бандаранаике конференцияда нутқ сўзлаб, партия аъзоларини бош кўтаришга уринаётган реакцияга қарши курашиш учун мамлакатдаги барча прогрессив элементларни сафарбар қилишга чақирди. Бандаранаике айтдики, реакция ҳукуматнинг фаолиятига турли йўллар билан халақит беришга интилмоқда ва ҳукумат кризисини вужудга келтиришга уринмоқда. «Биз, деди Бандаранаике, реакциянинг ана шу ҳуружига зарба бермасак, кейинги парламент сайловларида катта ғалаба қозонган халқ манфаатларига хиёнат қилган бўламиз».

Бандаранаике бундай деди: «Ҳукумат кўп қийинчиликларга дуч келаётганлигига қарамай, биз ҳокимият тепасига келганимиздан буён ўтган қисқа вақт ичида кўп иш қилдик ва сайлов олдида берган ваъдаларимизнинг шу вақт ичида ижро этиш мумкин бўлганларини бажардик». Бандаранаике сингалез тилининг бирдан-бир давлат тили деб эълон қилинганлиги, маҳаллий бошқарма ва маданият ишлари министрлигининг вужудга келтирилганлиги, гуруч нархининг камайтирилганлиги, миллий план кенгаши ва шу сингариларнинг тузилганлиги ана шу муваффақиятлар жумласидандир, деди.

Бандаранаикенинг баёнотига кўра, ҳукумат меҳнат тўғрисидаги қонунларни демократлаштириш, ишсизликни тугатиш, йўл транспортини национализация қилиш ниятидадир. «Ташқи сиёсат масаласига келганда, деди Бандаранаике, биз бир қанча мамлакатлар билан дўстона муносабатлар ўрнатдик ва бошқа мамлакатлар билан дўстлигимизни мустаҳкамладик. Умуман олганда, биз мамлакатимизнинг халқаро миқёсдаги обрўсини кўтардик».

ЯХШИ ТАШАББУС

Матат мактабдан жуда хурсанд бўлиб қайтди. Онаси кечки овқатни тайёрлаётган эди. Адина опа кундалик одати бўйича Мататдан:

— Ўғлим, бугун қандай баҳо олдинг? — деб сўради.

Матат эса портфелидан «Кундалик дафтари»ни олиб, онасига кўрсата кетди.

— Ойижон, рус тилидан тўрт, алгебрадан тўрт баҳо олдим, — деди Матат қувончини ичига сиғдира олмай, «Кундалик дафтар»ини варақлар экан.

Мана, ўғлим, уйга берилган вазифаларни ўз вақтида тайёрласанг, тўрт эмас, беш баҳо олиб ўқишинг мумкин, - деди Адина опа ўғлига меҳрибонлик билан

— Ойи, мактабимизда ташкил этилган «узайтирилган кун» хонасига мен билан бирга қатнашаётган Улфат Қодирова, Восиқ Мусалиевлар ҳам дарслардан яхши баҳо олмоқдалар, — деди эркаланиб Матат.

Ўғлининг «узайтирилган кун» деган гапини эшитган Адина опа қизиқиб, эртаси куни мактабга келди.

Болалар билан гавжум бўлиб турган мактаб ҳовлиси сўнгги дарсга званок чалиниши биланоқ сув қуйгандек бўлиб қолди. Ўқувчилар ўз синфларига кириб кетишди. Мактаб ҳовлисида мактаб директори ўртоқ Фузаиловдан бошқа ҳеч ким қолмади.

Шу вақт Адина опа мактаб ҳовлисига кириб келди. Адина опа мактаб директори билан самимий сўрашгач. уни директор ўз кабинетига таклиф қилди.

— Келинг, Адина опа, — деди мактаб директори Фузаилов стулга ўтирар экан.

— Мататнинг ўқишлари, интизоми ҳақида суҳбатлашгани келган эдим, — деди Адина опа.

— Яхши. Мататнинг ўқишлари, интизоми кейинги пайтларда анча дуруст бўлиб қолди. У

Уқувчиларнинг кўпи бўш вақтларда билиард ўйнашни севадилар.

шу кунларда мактабда ташкил этилган «узайтирилган кун» хонасининг актив қатнашчиларидан бири. У, йил бошида айрим фанлардан олган ёмон баҳоларини тузатмоқда. Уқитувчилар ундан жуда хурсанд.

— «Узайтирилган кун»ингиз нимаси — қизиқсинаб сўради. Адина опа.

— «Узайтирилган кун» хонасига ўқувчилар эрталаб соат 10 да келишиб, дарслари бошланғунча фанлар бўйича уйга берилган вазифаларни такрорлайдилар. Тушунмаганларини ўртоқларидан ёки ўқитувчиларидан сўраб оладилар. Дарс тайёрлаб чарчаган вақтларида шахмат-шашка ва билиард ўйнайдилар, радио тинглайдилар. Бу хонада ўқувчиларнинг дарс тайёрлашлари учун ҳамма шароит яратиб берилган, — деди Фузаилов.

Мактаб директорининг бу гапларидан Адина опа хурсанд бўлиб уйга қайтди.

* * *

Адина опанинг шу мактабда 5 боласи ўқийди. Улардан бири Мататдир. Матат авваллари фанлардан ўзлаштира олмай келар эди. Чунки у дарсдан ташқари кўп вақтларини бекорчи ўйинлар билан ўтказар эди. У мактабда «узайтирилган кун» хонаси ташкил этилган кунларда унинг машғулотларига унча қизиқмади. Ўртоқларининг «узайтирилган кун» хонаси ҳақидаги фикрларини эшитиб, уларнинг дарс тайёрлашлари, шашка, шахмат, билиард ўйнашларини кўриб, бу хонадаги машғулотларга активлик билан қатнашишга қарор қилди.

Кўп ўтмай, Матат «узайтирилган кун» хонасининг актив қатнашчиларидан бири бўлиб қолди.

Мана, «узайтирилган кун» хонаси. Бу хона шинам қилиб безатилган. Уқувчиларнинг дарс тайёрлашлари, кўнгилли дам олишлари учун яхши шароит яратиб берилган. Биринчи хонанинг ўртасига катта стол қўйилган. Унинг атрофида 30 дан ортиқ стул, хонанинг юқори томонида доска, ўнг томонда эса карта, баъзи фанлар бўйича кўргазмали ўқув қуроллари ҳам осиб қўйилган. Хонанинг иккинчи томонида газета ва журналларнинг янги сонлари.

Иккинчи хона шахмат-шашка ва билиард ўйнаш учун ажратилган.

Уқитувчи Л. Белова инглиз тилидан машғулот ўтказмоқда.

«Узайтирилган кун» хонасининг асосий мақсади ўқувчиларнинг дарсдан ташқари вақтларини бекорчи, фойдасиз ўйинларга сарф этмасликларини, уйга берилган вазифаларни ўз вақтида бажариб келишларини, ўртоқлари билан яхши муносабатда бўлишларини, уларнинг бир-бирларига яқиндан ёрдам беришларини таъминлашдан иборатдир.

Тошкент шаҳар, Октябрь районидаги 115-мактабда ташкил этилган «узайтирилган кун» хонаси ўқувчиларнинг фанлардан олган билимларини янада мустаҳкамлаш билан бир қаторда, мактаб бўйича ўқувчиларнинг ўзлаштиришларини яхшилашга, таълим-тарбия ишларини кучайтиришга ҳам катта ёрдам бермоқда.

«Узайтирилган кун» хонасини жиҳозлашда мактабни ўз оталигига олган шаҳар ижроия комитети ҳузуридаги тикув фабрикасининг коллективи яқиндан ёрдам берди. 5 та билиард, 5 та шахмат-шашка ва бошқа зарур асбоблар олиб берилди. Бундан ташқари, фабрика коллективи мактабда политехника машғулотини янада яхшилаш мақсадида 5 та тикув машинаси беришга ваъда қилди.

Мактаб ўқитувчилари коллективи «узайтирилган кун» хонасини ташкил этиб, яхши ташаббус кўрсатди. Бу, мактаб маъмуриятига ҳам, ишлаб чиқаришда банд бўлган ота-оналарга ҳам, ўқувчиларга ҳам катта ёрдам бермоқда.

З. Муҳамаджонов, М. Мирхўжаев.

В. Салов фотолари

5-синф ўқувчилари география дарсини тайёрламоқдалар.

Редактор З. ЕСЕНБОЕВ.

ТЕАТРЛАРДА:

ҲАМЗА НОМЛИ ТЕАТРДА — 6/III да **Ганг дарёсининг қизи**, 7/III да **Ҳожи афанди уйланади.**

НАВОИЙ НОМЛИ ТЕАТРДА — 6/III да **Боқчасарой фонтани.**

МУҚИМИЙ НОМЛИ ТЕАТРДА — 6/III да **Тоҳир ва Зуҳра**, 7/III да **Зафар.**

ТОШКЕНТ ДАВЛАТ ЦИРКИДА — **«Етти қувноқ қизиқчилар группасининг гастроллари, чавандозлар, дорбозлар ва бошқа номерлар.** Томоша кеч соат 8 да бошланади.

КИНОТЕАТРЛАРДА:

«РОДИНА» — кундуз янги итальян бадиий фильми **Катта шаҳар чеккасида**, кеч соат 7 ва 9 да **Пролог.**

НАВОИЙ номли — кундуз ва кечқурун янги венгер бадиий фильми **Лайло ва Габор.**

«ЁШ ГВАРДИЯ» — кеч соат 6-40 минутгача **Лайло ва Габор**, кеч соат 8 ярим ва 10-20 минутда **Катта шаҳар чеккасида.**

«УЗБЕКИСТОН» — кундуз **Катта шаҳар чеккасида**, кечқурун **Лайло ва Габор.**

РЕСПУБЛИКА ВА ОБЛАСТЬ

газета ва журналларига

1957 йилнинг 2-квартали учун

обуна қилиш давом этмоқда

Обуна «Союзпечать» бўлимларида, алоқа конторалари ва бўлимларида, Тошкент почтамтида (иш соатларида). «Союзпечать» Тошкент шаҳар бўлимида соат 9 дан 19 гача (дам олиш кунларида эса соат 9 дан 18 гача), фабрика, завод, колхоз, совхоз, МТС; ўқув юртлари ва муассасалардаги жамоат обуна вакиллари томонидан қабул қилинади.

РЕДАКЦИЯ ВА НАШРИЕТ АДРЕСИ. Тошкент. «Правда Востока» кўчаси № 34. **РЕДАКЦИЯ БЎЛИМЛАРИНИНГ ТЕЛЕФОНЛАРИ:** коммутатор — 26334 ва 33262 орқали Партия турмуши бўлими — 136. Пропаганда бўлими — 136. Совет қурилиши бўлими — 132, Маданият бўлими — 132, Адабиёт ва санъат бўлими — 39040, Қишлоқ хўжалик бўлими — 135, Саноат ва транспорт бўлими — 132 Хатлар бўлими — 34048. Маҳаллий ахборот бўлими 135. Секретариат — 34048. Эълонлар бўлими — 38142.

Р. 01061. «Қизил Ўзбекистон», «Правда», Востока» ва Ўзбекистони сурх» бирлашган нашриётининг босмахонаси. № 1754.